

1 Korintierbrevet

Inledning

Introduktion: Detta brev har ibland kallats "problembrevet", eftersom det tar upp flera missförhållanden i församlingen i Korint, men även om det är sant innehåller det mycket mer än det. Här finns undervisning om de dödas uppståndelse i kapitel femton. Den vackraste beskrivningen av sann kärlek genom tiderna, inte bara i Bibeln utan i all litteratur, finns i det trettonde kapitlet!

Paulus grundade församlingen i Korint under sin andra missionsresa omkring 52 e.Kr. Han var kvar där i ett och ett halvt år, se Apg 18:1-11. I slutet på sin treåriga vistelse i Efesos skriver han detta brev till dem, se 1 Kor 16:8. Han har hört att det är fraktioner och splittring i församlingen. Detta är inte det första brev Paulus skrivit. Vi förstår att det funnits ett tidigare brev som gått förlorat, se 1 Kor 5:9-10. Korintierna har också skrivit till Paulus, se 1 Kor 7:1.

Korint var en stor handelsstad med omkring 50 000 invånare från många folkslag. Det var ett religiöst centrum med många tempel. Kärleksgudinnan Afrodite tillbads här och i hennes tempel tjänstgjorde enligt antika källor 1 000 prostituerade. Staden fick till och med ett grekiskt verb uppkallat efter sig, ordet "korintisera" som betydde att praktisera sexuell omoral. Kulden av Dionysus, som romarna

kallade Bacchus, var sannolikt mycket stor i Korint och kan förklara en hel del av de problem som fanns i just den här församlingen. Dionysus var en vingud och man drack sig berusad av vin. Det förekom dans, extas, tungotal, profetior, och alla sexuella relationer var tillåtna.

Struktur: Det är troligt att Paulus inte skriver rent sekventiellt; i stället använder han sig av en kiastisk konstruktion. Detta är en vanlig hebreisk skrivform, där ämnet upprepas i omvänd ordning och centralt finns huvudpoängen. Mönstret återfinns i flera nivåer, både i större stycken och även inom dessa. Det är tydligt i undervisningen om andliga gåvor som behandlas i kapitel 12 och 14, och centralt mellan dessa kommer ett kapitel om hur gåvorna ska användas i kärlek. I sådan uppdelning har brevet fem delar som gemensamt ger tre huvudteman:

1. Korset och uppståndelsen, kapitel 1-4 och 15.
2. Män och kvinnor i familjen och gudstjänsten, kapitel 4-7 och 11-14.
3. Hur man lever som kristen i en fallen värld, kapitel 8-11.

Väljer man däremot att se en sekventiell struktur där Paulus svarar på frågor, kan brevet delas upp i tre delar:

1. Svar på Kloes rapport, kapitel 1-4.
2. Svar angående rykten om omoral, kapitel 5-6.
3. Svar på frågor från tidigare brev, kapitel 7-16.

Skrivet: Omkring år **55 e.Kr.**

Till: Korint.

Från: Efesos, se 1 Kor 16:8-9.

Författare: Paulus, se 1 Kor 1:1.

Budbärare: Troligen **Timoteus**. Han skulle snart besöka Korint, se 1 Kor 4:17; 16:10-12.

INTRODUKTION (1:1-9)

Hälsning

¹ Från Paulus [*vars namn betyder "liten"*], genom Guds vilja en apostel (*sändebud, ambassadör*) åt Jesus den Smorde (*Messias, Kristus*), och brodern Sosthenes.

[Namnet Sosthenes betyder "befriare för sitt folk". Han fanns tillsammans med Paulus i Efesos när brevet skrevs och måste varit känd i församlingen i Korint. Kanske var han Paulus sekreterare som skrev ner det Paulus dikterade, fram till sista hälsningsfrasen som Paulus skrev själv, se 1 Kor 16:21. Han kan vara synagogföreståndaren med samma namn, som misshandlades inför landshövdingen Gallio när Paulus var i Korint första gången, se Apg 18:17.]

² Till Guds församling som samlas i Korint.

[Det enda som separerar kyrkorna i Nya testamentet är geografisk placering. Församlingen på en ort, även om de träffades i olika hem, benämns alltid som en enhet.]

Ni som helgats (*renats, blivit avskilda och separerade från gudaktighet och insatta i helig tjänst*)

i den Smorde (*Messias, Kristus*) Jesus (*genom att vara förenade med honom*). Till er som är kallade att vara heliga [*Guds folk*]

tillsammans med alla dem som på varje plats åkallar (*ärar*) vår Herre Jesu namn, den Smorde (*Messias, Kristus*) – han som är deras Herre och vår.

[Versen avslutas ordagrant "deras och vår", och kan antingen syfta på plats eller Herre. Oavsett vilket är tanken att korintierna inte är ensamma i tron på Jesus. Genom alla tider har människor försökt lägga beslag på namnet Jesus, se vers 12-13. Redan från början är Paulus tydlig med att Jesus inte är delad.]

³ Nåd (*gudomlig välsignelse, favör*) till er, och frid (*harmoni, lycka, välgång*) från Gud, vår Fader och Herren Jesus den Smorde (*Messias, Kristus*).

[Den vanliga judiska hälsningen var "frid till er", hebreiska "shalom". Grekernas motsvarighet var "var hälsad", grekiska "charis". Genom att kombinera dessa båda fraser identifierar sig Paulus både med greker och judar.]

Tacksägelse

⁴ *[Paulus börjar med tacksägelse för korintierna. Den första versen och den sista, vers 9, bildar en ram som sammanfattar Paulus hela resonemang – Gud är den som håller samman dåtid, nutid och framtid. Paulus är diplomatisk, han kan inte*

tacka för deras "tro", se Rom 1:8, eller deras "gemensamma engagemang i evangeliet", se Fil 1:5, eller deras "tro och kärlek", se Kol 1:4, eller deras "tro, kärlek och hopp", se 1 Tess 1:3. I stället tackar han för Guds nåd och oförtjänta favör över dem!]

Jag tackar alltid min Gud för er skull, för Guds nåd (*kraft, oförtjänta favör*) som ni har fått i den Smorde (*Messias, Kristus*) Jesus.

⁵ I allt är ni rikligt utrustade (*fyllda, rika*) i honom,

i allt tal och i all kunskap (*insikt*),

⁶ eftersom vittnesbördet om den Smorde (*Messias, Kristus*) har fått stärka (*befästa, styrka*) er,

⁷ så att ni inte saknar (*lider nöd när det gäller*) någon [*andlig*] gåva (*fri nådegåva*).

[*Dessa andliga gåvor beskrivs närmare i kapitel 12 och 14.*]

Medan ni väntar på att Jesus den Smorde (*Messias, Kristus*) ska uppenbaras [*komma tillbaka en andra gång*],

⁸ ska han stärka (*befästa, styrka*) er fram till slutet, så att vi är utan skuld på vår Herre Jesu den Smordes (*Kristi*) dag.

⁹ Gud är trofast (*pålitlig, trovärdig, sann till sina löften och går att lita på*), genom honom var ni kallade till gemenskap med hans Son, Jesus den Smorde (*Messias, Kristus*), vår Herre.

KORSET OCH DEN KRISTNA ENHETEN (1:10-4:16)

Problem - splittring i församlingen

¹⁰ Jag uppmanar er syskon (*vädjar i kärlek till er mina bröder och systrar*) i vår Herre Jesu den Smordes (*Kristi*) namn att vara fullständigt eniga i allt ni säger. Låt det inte finnas några splittringar bland er, låt er i stället helas från dessa grupperingar (*som när ett revat nät lagas*) så att ni åter står enade i samma sinne (*tänkesätt*) [*lära, doktriner*] och har samma mål (*beslut, är helt överens om den praktiska tillämpningen av tron*).

[Fram till och med denna vers har Paulus refererat till "den Smorde" tio gånger, en gång i varje mening! Det blir uppenbart och tydligt att Paulus pekar på att Jesus är det centrala i den kristna enheten. I stället för att använda sin auktoritet som apostel vädjar Paulus i kärlek som en broder till sina syskon i Korint att vara eniga. Ordet för helas är samma ord som används i Matt 4:21 för att laga ett trasigt nät.]

¹¹ Jag har hört [*tråkiga nyheter*] från några av Kloes hushåll (*folk*) som säger att det är stridigheter (*grupperingar, ordstrider*) bland er, mina syskon.

[Vi vet inte så mycket om Kloe, men hon måste ha varit en inflytelserik kristen kvinna som Paulus hade förtroende för och känd i församlingen i

Korint eftersom hon nämns vid namn. Hon kan ha bott där eller i Efesos där Paulus befinner sig när han skriver detta brev, se 1 Kor 16:8. Några av hennes familj eller anställda, kanske affärsmän, har kommit de 40 milen över Egeiska havet och berättat för Paulus om situationen i församlingen i Korint. Det är inte fel att prata om problem i församlingen när motivet inte är att sprida rykten utan för att lösa problemen. Att Kloe namnges visar på en viktig princip om öppenhet. Om vi inte är villiga att stå för vår åsikt och bli citerade ska vi inte föra vidare uppgifter i en konflikt.]

12 Vad jag menar är att ni var och en på sitt håll säger:

"Jag tillhör (följer, håller mig till) Paulus" [som startade församlingen, se Apg 18:1-11], eller "Jag tillhör Apollos" [en gruppering influerad av grekisk alexandrinsk filosofi, se Apg 18:24], eller "Jag tillhör Kefas [Petrus judiska namn]" [kanske en judaistisk gruppering, se Gal 2:11-14], eller "Jag tillhör den Smorde (Messias, Kristus)". [Denna fras antyder att de andra inte tillhörde Jesus och kan ha varit en religiös klick som ansåg sig själva vara "sanna troende", förmer än andra och de enda verkligt troende.]

[Utifrån Paulus kommentar i 1 Kor 4:6 är det möjligt att han inte nämner de verkliga grupperingarna som Kloe berättat om. I stället tar

han sig själv Paulus, Apollos och Petrus som exempel. Paulus hade inte hört de olika parternas berättelse och i en redan infekterad situation skulle det lätt bli ännu värre om Paulus tog ställning för en viss sida.]

¹³ Är den Smorde (Messias, Kristus) delad (uppdelad i olika delar)? [Nej!]

Var Paulus korsfäst för er skull? [Nej!]

Blev ni döpta i Paulus namn? [Nej!]

¹⁴ Jag tackar Gud för att jag inte döpt någon av er, förutom Crispus och Gajus,

¹⁵ annars skulle någon kunna säga att jag döpte dem i mitt namn.

¹⁶ Ja, jag döpte också Stefanus och hans hushåll, någon mer kommer jag inte ihåg att jag döpt.

[I kapitel 13 finns den välkända kärlekens lov. Vård minst lika stor uppmärksamhet är följande hyllning till korset. Korsets lov består av tre huvuddelar: Den första och sista delen handlar om hur världens vishet inte kan beskriva korset, se vers 1:17-20 och 1:26-2:2. Den centrala delen beskriver kraften och Guds vishet i korset, se vers 1:21-25. Förkunnelsen om Jesu kors återfinns i början, mitten och slutet, och ramar in och förstärker temat om korset, se vers 1:17, 1:23, 2:2.]

Korsets lov

Världens vishet kan inte beskriva korset

¹⁷ För den Smorde (Messias, Kristus) har inte sänt mig [som huvudsakliga kallelse] för att döpa,

utan för att förkunna evangeliet (*det glada budskapet*). Inte med mänsklig visdom i ord (*god retorik, vältalighet*), om det vore så skulle den Smordes (*Kristi*)**kors** vara utan verkan (*utan värde, uttömd på innehåll*).

[Även om Paulus primära uppgift och kallelse inte var att döpa så finns dopet med som ett viktigt steg i tron. Hade det inte varit så skulle Paulus inte ens döpt de tre personer han nämner. Troligen överlät han uppgiften att döpa till de lokala församlingarna, på samma sätt som Jesus överlät den uppgiften till sina lärjungar, se Joh 4:2. Dopet är en viktig del i frälsningen, men inte liktydigt med frälsningen, se även Matt 28:19; Apg 2:41; 8:36. Det är sorgligt att det uppstått splittringar på grund av olika dopsyn, när Paulus just tar upp denna fråga här i ett sammanhang som handlar om enhet, och är tydlig med att det är evangeliet som frälser, inte dopet.

Denna vers fungerar också som en övergång till en sektion som handlar om mänsklig vishet i förhållande till korset. Korintierna, som var greker, älskade mänsklig filosofi och deras filosofer var nationalhjältar. Det fanns förmodligen grupperingar inom församlingen som försökte intellektualisera evangeliet.]

¹⁸ För talet om korset är en dårskap (*absurt*)

för dem som går förlorade [*just nu är på väg mot evig död*],
men för oss som blir frälsta [*på väg mot evigt liv*]

är det en Guds kraft.

[Det är talet om korset som är en dårskap, inte att de kristna ska bete sig dåraktigt! Vi ska i stället i respekt och vänlighet berätta om tron, se 1 Pet 3:15-16.]

¹⁹ Det står ju skrivet *[i profeten Jesaja]:*

*"Jag ska förgöra de visas vishet (visa att filosofernas mänskliga tänkande är till ingen nytta),
och de intelligentas intelligens ska jag utplåna (visa att den inte leder någonstans)."*

[Citat från Jes 29:14. Som Paulus ofta gör till församlingar med både judar och hedningar använder han ett exempel från Israel. Jesajas ord fördömde att de följde mänskliga råd och ingick förbund med Egypten för att försvara sig mot Assyrien, se 2 Kung 18:17-19:37.]

²⁰ Var är de *[grekiska]* visa (filosoferna, tänkarna)?

Var är de *[judiska]* skriftlärdar (lagexperterna)?

Var är den här världens debattörer?

[De finns inte, för Gud har utplånat dem, se vers 19.]

Har inte Gud visat vilken dårskap

den här världens visdom är? *[Jes 55:8-9]*

Jesus korsfäst - Guds vishet

21 Den här världen med all sin visdom (*filosofiskt tänkande*)

har misslyckats att känna igen Gud i hans vishet.

Därför valde Gud att rädda (*frälsa, upprätta, bevara, hela, försörja, befria*) dem som tror, genom "dårskapen" som predikas [*att man blir frälst genom att "bara" tro*].

22 Judarna begär tecken (*mirakler*)

och grekerna söker efter visdom (*en filosofisk mänsklig kunskap*),

23 men vi predikar den Smorde (*Messias, Kristus*) **korsfäst**,

[*Detta är kiasmens centrum – Jesus, Guds Smorde, korsfäst. Ordet kors finns också med i vers 1:17 och 2:2 som ramar in detta stycke.*]

en stötsten (*skandal, något genant*) för judarna och en dårskap (*filosofiskt helt fel, absurt*) för hedningarna.

24 Men för dem som är kallade, vare sig jude eller grek,

är den Smorde (*Messias, Kristus*) Guds kraft och Guds visdom.

25 Guds "dårskap" [*att han frälser syndiga människor*]

är visare än mänsklig vishet, och Guds "svaghet" [*hans osjälviska, utgivande kärlek*]

är starkare än mänsklig styrka.

Världens vishet kan inte beskriva korset
 26 [Paulus går nu vidare från evangeliet där talet om korset är en dårskap, och riktar sig till människorna som Gud kallar: Stycket har samma tema som vers 17-20, och har fått samma rubrik för att tydliggöra det kiastiska mönstret.]

Syskon (*bröder och systrar i tron*),

det är bara att se tillbaka på när ni själva blev kallade.

I världslig mening (*efter köttet*) var

inte många av er visa,

inte många var inflytelserika (*mäktiga*),

inte många från förnäm släkt.

[Guds kallelse är inte är baserad på mänsklig vishet och yttre omständigheter.]

27 Men det som är dåraktigt för världen valde (*medvetet utvalde*) Gud

för att de [*som tror sig vara*] visa skulle komma på skam,

och det världen anser vara svagt

utvalde Gud för att de [*som tror sig vara*] mäktiga skulle komma på skam.

28 Gud utvalde det som världen ser ner på [*de utan förnäm släkt, status*]

och det som var föraktat (*utan värde*),

även det som ingenting var,

för att göra till intet (*förbigå*) det som är någonting [*som världen anser viktigt*].

29 Detta för att ingen människa (*inget kött*) skulle kunna berömma sig (*skryta*) inför Gud.

30 På grund av (*men genom, från*) honom är ni i (*lever ni förenade med*) den Smorde (*Messias, Kristus*) Jesus, som har blivit vår vishet från Gud. Han har blivit vår [*visheten i Jesus blir synlig genom vår*]:

rättfärdighet [*har gjort att vi utan skuld kan möta en helig Gud*],

helgelse (*har renat och avskilt oss för tjänst*) och

återbetalning (*befrielse*) [*betalat priset för att köpa oss fria från evig dom för synd*].

31 Därför, som det står skrivet [*i profeten Jeremia*]:

”Den som vill berömma sig,
måste berömma sig i Herren.”

[*Paulus summerar Jer 9:23-24, som varnar för att skryta om sin egen visdom och förmåga. Allt beröm måste ske i ljuset av vad Gud har gjort. Samma citat ges också i 2 Kor 10:17.*]

2

1 [*Paulus tar också sig själv som ett exempel på hur Guds vishet är högre än mänsklig vishet.*]

För min del, när jag kom till er syskon (*bröder och systrar i tron*),

var mitt budskap som jag förkunnade om Gud inte dominerat av fantastiskt tal (*retorik*) eller visdom.

² För jag bestämde mig för att inte känna till något [*medvetet visa min kunskap*] bland er

förutom Jesus den Smorde (*Messias, Kristus*), och honom som **korsfäst**.

Guds vishet uppenbaras genom Anden (2:3-16)

Guds vishet både dold och uppenbarad

³ För egen del, när jag mötte er uppträdde jag i svaghet och fruktan (*jag var nervös och tyckte inte om att tala inför människor*) och

⁴ varken mitt tal (*framförande*) eller mitt budskap (*min predikan*) byggde på övertalning (*förförande argument*) av "visdom", utan i överbevisning (*en manifestation*) i Ande och i kraft.

⁵ Detta för att er tro inte skulle bygga på mänsklig visdom utan på Guds kraft.

⁶ Nu finns det [*en högre*] vishet som vi har för vana att tala om när vi är bland vuxna (*fullvuxna, de som är andligt mogna*), men det är inte den här tidsålderns (*generationens, världens*) eller världsledarnas (*furstarnas, kungarnas*) visdom, som är i en process att avsättas (*dömnda att gå under*).

⁷ Nej, i stället talar (*förmedlar*) vi Guds vishet, dold i ett mysterium (*en gåta*) [*dold för mänsklig vishet*], som Gud före tidens början

planerade till vår ära,
8 som ingen av den här tidsålderns härskare
har känt (*haft en personlig upplevelse av*),

för om de hade gjort det
skulle de aldrig korsfäst ärans (*härlighetens*)
Herre.

9 Utan som Skriften säger:

”Det inget öga har sett,
det inget öra hört,
vad inget hjärta drömt om (*vad någon kunnat
tänka*),
allt det har Gud berett (*utjämnat vägen, betalt
för*)
åt dem som ständigt älskar honom.”

[*Paulus citerar fritt från Jes 64:4 och 65:17.*]

10 Gud har uppenbarat detta för oss genom sin
Ande.

Anden uppenbarar Guds vishet

Anden [*den helige Ande*] utforskar (*undersöker
ständigt, studerar noggrant gång på gång*) allt-
ing, ja även Guds djuphet (*djupa insikt*).

11 För vilken annan människa känner till
(*förstår*) vad som finns i (*passerar en människas
tankar*), utom anden inom honom? På samma
sätt vet ingen Guds tankar, utom Guds Ande.

¹² Men vi har inte tagit emot världens ande, utan Guds Ande, så att vi kan veta om (*förstå, uppskatta*) gåvorna (*av fri favör och de välsignelser*) som Gud har gett oss.

¹³ Vi sätter ord till dessa sanningar, men inte med ord som mänsklig visdom lär ut (*dikterar*), utan som Anden lär ut, genom att kombinera (*sammanställa*) andliga sanningar med andliga ord [*till den som har den helige Ande*].

¹⁴ En oandlig människa [*som inte har blivit berörd av Gud*] tar inte emot det som kommer från Guds Ande. Det är dårskap för henne, och hon kan inte förstå det eftersom det måste bedömas på ett andligt sätt.

¹⁵ Den andliga människan däremot kan bedöma allt (*undersöka, avgöra vad som är rätt*), men själv kan hon inte bedömas (*bli dömd*) av någon [*oandlig människa*]. [*Den andliga människan kan bara bli dömd av Gud, se 1 Kor 4:3-5, inte av oandliga människor eller världsliga kristna, se 1 Kor 3:1-3.*]

¹⁶ För vem har lärt känna Herrens sinne (*planer, tankar*)?

Vem kan undervisa honom?
[*Jes 40:13, se även Rom 11:34.*]

Men vi har den Smordes (*Kristi*) sinne.

3

Kristen enhet (3:1-4:16)

¹ [*Paulus ser tillbaka till när han omkring tre år tidigare var med och fick leda korintierna till tro på Jesus.*]

Syskon (*bröder och systrar i tron*), själv kunde jag inte tala till er som till andliga människor, utan bara som till oandliga människor (*starkt påverkade av sin köttsliga mänskliga natur*), som spädbarn i den Smorde (*Messias, Kristus*).

² Jag gav er mjölk [*som en mor skulle föda ett litet barn*], eftersom ni inte var mogna (*stora nog*) att ta till er fast föda [*djupare andliga sanningar*]. Men ni är [*tre år senare*] fortfarande inte redo!

³ Orsaken är att ni fortfarande är köttsliga [*och låter er styras av känslor och omständigheter*]. För så länge det finns avund [*den bakomliggande inre orsaken*] och strid [*som är frukten av avundsjukan*] bland er, är ni då inte köttsliga och lever som alla andra [*utan andens liv*]?

⁴ Om en säger: "Jag håller mig till Paulus" och en annan: "Jag håller mig till Apollos", är ni då inte som folk i allmänhet?

[Avund och själviskhet leder till oordning och alla möjliga onda handlingar; se Jak 3:16. En av köttets gärningar är stridigheter; se Gal 5:20.]

Missuppfattning om vad kristet ledarskap innebär

⁵ [*Korintierna visade sin omognad genom att de upphöjde mänskliga ledare till skyarna. Paulus bemöter detta genom att visa på att sant kristet ledarskap är ett tjänande ledarskap.*]

Vad är Apollos?

Vad är Paulus?

Vi är bara tjänare som har fört er till tro [*inte ledare för olika grupperingar*]. Herren har gett oss olika uppgifter.

⁶ [*Församlingen kan liknas med en planta:*]

Jag planterade, Apollos vattnade, men Gud stod för växten.

⁷ Varken den som planterar eller den som vattnar betyder något, utan bara Gud som ger växten.

⁸ Den som planterar och den som vattnar är likvärdiga (*är lika viktiga*), och var och en ska få sin lön efter sitt arbete.

⁹ Vi är Guds medarbetare, och ni är Guds åker, Guds byggnad.

¹⁰ [*Församlingen kan liknas med en byggnad:*]

Genom den nåd (*den speciella gåvan just för min uppgift*) som Gud gav mig, lade jag grunden som en skicklig arkitekt (*erfaren byggmästare*), och en annan bygger nu vidare på den. [*Apollos och andra lärare byggde vidare på den grund som Paulus hade lagt i Korint.*] Låt var och en vara noga med hur han bygger på den,

¹¹ för ingen annan grund kan någon lägga än den som [*redan*] är lagd, och den är Jesus den Smorde (*Messias, Kristus*).

¹² [*Det finns bara en grund – Jesus, den Smorde, men det finns olika sätt att bygga vidare på den kunskapen. Här riktar han en varning främst till*

pastorer och lärare att vara vaksamma över vad det är man undervisar.]

Om någon nu bygger på grunden med *[bestående material som]* guld, silver och dyrbara (ädla) stenar, *[eller temporära som]* trä, hö och strå,

¹³ så ska var och ens arbete synliggöras (*öppet visa sig vad det är gjort av*). För den dagen kommer att visa det, eftersom den uppenbaras i eld, och elden ska pröva kvaliteten (*testa vad som är äkta och har verkligt värde*) hos det som varje människa har gjort. *[Det är inte mängden arbete utan kvaliteten som bedöms.]*

¹⁴ Om det arbete (*verk*) som någon har byggt består *[provet]*, så ska han få sin lön,

¹⁵ men om det brinner upp, så lider han förlust *[förlorar han sin belöning]*. Själv ska han bli räddad, men som genom eld *[som en som undflyr en eldsvåda men det han byggt förstörs]*.

¹⁶ *[Ni är inte vilken byggnad som helst.]* Vet ni inte (*förstår ni inte*) att ni *[hela församlingen i Korint]* är Guds tempel *[den inre allra heligaste delen, där Guds närvaro bor]* och att Guds Ande bor i er?

¹⁷ Om någon fördärvar (*förgör, skadar*) Guds tempel *[med falska läror]* ska Gud fördärva honom. Guds tempel är heligt, och det templet är ni.

[Paulus understryker att de troende tillsammans utgör Guds tempel. Petrus använder samma bild

där varje person individuellt är "levande stenar" i ett andligt husbygge, se 1 Pet 2:5. Lite senare använder Paulus samma bild med templet igen för den enskilde troende, se 1 Kor 6:19. Gud ser allvarligt på ledare som inte bygger upp utan fördärvar hans församling.]

¹⁸ Bedra inte er själva [*var på er vakt så ni inte bedras av den här världens visdom*]. Om någon av er tycker sig vara vis i den här världen, måste han först bli en dåre för att bli vis.

¹⁹ Den här världens visdom är nämligen dårskap inför Gud. Det står skrivet:

Han fångar de visa i deras slughet [*Job 5:13*]

²⁰ och vidare:

Herren känner de [*mänskligt*] visas tankar,
han vet att de är tomma. [*Ps 94:11*]

²¹ Därför ska ingen skryta över människor, för [*det är faktiskt som era filosofer säger att*] "allt är ert":

²² Paulus, Apollos och Kefas [*Petrus*],
världen (*universum*),
liv och död,
nutid och framtid,
allt är ert.

[Paulus använder en väl avvägd ironi genom att låna uttrycket "allt tillhör er" från de samtida populärfilosofierna. Stoiker och kyniker hävdade nämligen att även om de inte ägde

någonting, tillhörde hela världen dem, eftersom de var vän med gudarna som ägde världen. Paulus avslöjar korintiernas brist på egentlig vishet för att om hela världen tillhörde dem fanns det ingen anledning att tala om att de tillhörde olika lärare.]

²³ Ni tillhör den Smorde (*Messias, Kristus*), och den Smorde tillhör Gud.

4

En ledare måste vara trofast

¹ Låt människor se på oss [*jag Paulus, Apollos och andra ledare, se 1 Kor 3:5, 22; 4:6*] tjänare till den Smorde (*Messias, Kristus*), som förvaltare av Guds mysterier (*bärare av hans dolda planer och syften*).

² Det som krävs av en förvaltare här [*på detta område*] är att han är pålitlig (*den egenskap man letar efter hos dem som ska ha auktoritet och ansvar är trohet*). [*Korintierna verkade bara värdesätta värtalighet och mänsklig filosofisk kunskap.*]

³ [*En tjänare och förvaltare, i detta fall en Guds tjänare, kommer ständigt att bedömas och kritiseras. Paulus pekar nu på hur kritik kan komma från tre håll. Andra människor, sig själv och Gud.*]

För mig [*personligen*] spelar det ingen roll om ni eller en mänsklig domstol ställer mig inför rätta [*på denna punkt hur jag har förvaltat det uppdrag*

jag fått av Gud]. Jag [sätter mig inte på Guds plats och] dömer inte ens mig själv.

⁴ Jag har inget dåligt samvete, men det betyder inte att jag är frikänd. Den som dömer (*undersöker*) mig är Herren.

⁵ Döm därför inte i förtid (*hastigt*), innan Herren kommer [*tillbaka*], för då ska han föra fram i ljuset det som nu är i mörker och uppenbara hjärtans motiv; sedan får var och en sin ära (*sitt beröm*) från Gud.

[Det Paulus varnar för är att förhastat döma människor, vilket lätt leder till hämndaktioner. Det är bara Gud som känner hjärtan och kan ge en fullständigt rättvis dom, se Rom 14:10. Däremot, som vi ser i redan nästa kapitel, måste vi bedöma vad som är gott och ont, se 1 Kor 5:11-13; Matt 7:1-5. Paulus uppmanar att vi ska bedöma och rannsaka oss själva, se 1 Kor 11:28, 31. Se även Matt 18:15-17.]

⁶ Nu syskon (*bröder och systrar i tron*), har jag tagit mig och Apollos som exempel för er skull [*men principen gäller alla lärare*], för att ni ska lära er vad uttrycket "inte utöver det som är skrivet" betyder. Detta för att ni inte ska skryta över någon på annans bekostnad.

[Paulus och Apollos har nämnts två gånger tidigare, se 1 Kor 1:12; 3:5. Uttalandet här, att Paulus har tagit dessa namn som exempel, gäller helt säkert 3:5, men troligen även också 1:12. Paulus och Apollos verkade inte ha haft några

inbördes konflikter; se 1 Kor 3:4-6.]

⁷ Vem ger dig en särställning (vad gör dig så speciell)?

[Vem är du att välja olika ledare och grupperingar; se 1 Kor 1:12.]

Vad har du som du inte har fått?

Och om du har fått det, varför skryter du då som om du inte hade fått det?

⁸ *[Hela argumentet i vers 8-13 är uppbyggt på kontraster. Korintierna verkade ha en överbetoning på framtiden där den kommande tiden redan var här – en s.k. överrealiserad eskatologi. De kan också ha tagit till sig en samtida stoisk livsfilosofi där en vis människa var befriad från vardagens bekymmer. En av dessa filosofer, Epiktetos, sade: "När någon ser på mig, vem känner då inte att hon ser sin kung eller mästare?"]*

Ni är redan mätta, ni är redan rika, ni har blivit kungar och det utan oss. Jag skulle önska att ni verkligen hade blivit kungar, så att vi kunde regera tillsammans med er!

⁹ Det verkar som om Gud har ställt oss apostlar sist, som dödsdömda. Vi har blivit ett skådespel för världen, för både änglar och människor.

¹⁰ Vi är dårar för den Smorde (*Messias, Kristus*),

ni är kloka i den Smorde.

Vi är svaga,

ni är starka.

Ni är aktade,

vi är föraktade.

11 Ännu i denna stund är vi hungriga och törstiga,

vi är nakna, misshandlade och hemlösa.

12 Vi sliter och arbetar med våra händer.
[Paulus arbetade för sitt eget uppehälle för att inte vara en börda för församlingen, se 1 Tess 2:9.]

När vi blir hånade

välsignar vi,

när vi blir förföljda

härdar vi ut,

13 när folk talar illa om oss

talat vi väl om dem.

Vi har blivit som världens skräp, som mänsklighetens avskrap (*avskum*), och så är det än i dag.

En faders förmaning

14 Jag skriver inte det här för att få er att skämmas, utan för att förmana er som mina älskade barn.

15 För även om ni skulle ha en myriad [*det högsta talvärdet i grekiskan som är 10 000, men används också bildligt talat för att beskriva en oräknelig mängd*] uppfostrare i den Smorde (*Messias, Kristus*), så har ni ändå inte många fäder. Det var jag som i den Smorde Jesus födde er till liv genom evangeliet.

16 Därför ber jag: bli mina efterföljare.

MÄN OCH KVINNOR - I FAMILJERELATIONER
(4:17-7:40)

Grov sexuell synd mitt i församlingen (4:17-5:6)

Introduktion

¹⁷ *[Följande vers kan syfta tillbaka på splittringarna i församlingen, eller framåt på den öppna sexuella synd som Paulus snart tar itu med i kapitel 5. Eftersom ordet "därför" används i vers 16 och syftar tillbaka, är det troligt att detta "därför" syftar framåt. Besöket Paulus talar om återkommer även i 1 Kor 5:3. Det stämmer även överens med den kiastiska strukturen.]*

Just därför (av den här anledningen) har jag sänt er Timoteus, mitt älskade och trofasta barn i Herren. Han ska påminna er om mina vägar i den Smorde (Messias, Kristus) Jesus, det jag lär ut i alla församlingar överallt.

[Paulus träffade Timoteus under sin första missionsresa. På den andra resan följde Timoteus med som medhjälpare, se Apg 16:1. Han var känd i församlingen i Korint, se Apg 18:5.]

Problemet

¹⁸ Några har blivit självsäkra, för de tror att jag inte ska komma till er.

¹⁹ Men jag kommer snart till er, om Herren vill, och då får jag veta hur det är, inte med orden utan med kraften hos dem som är uppblåsta.

²⁰ För Guds rike består inte i ord utan i kraft.

²¹ Vad vill ni?

Ska jag komma till er med riset,

eller med kärlek (som är osjälvisk och utgivande) och en mild (känslomässigt välbalanserad) ande?

5

¹ Alla berättar (det är allmänt känt) att det finns sexuell omoral bland er,

sådan sexuell omoral som man inte ens hittar bland hedningarna:

att en man lever ihop med sin fars hustru.

[Formuleringen indikerar att sonen inte lever med sin egen mor utan sin styvmor, en relation som var förbjuden enligt 3 Mos 18:7. Denna typ av relation inom förbjudna led var inte socialt accepterad i samhället och kunde åtalas enligt romersk lag. Formuleringen "alla berättar" indikerar Paulus stora förvåning att församlingen verkar vara stolt över att man är så tolerant och öppen.

Vi vet inte exakt hur situationen såg ut, men ett troligt scenario är att i en familj i församlingen har modern dött. Fadern har gift om sig med en yngre hustru. En vuxen son, som var jämnårig med sin fars nya hustru, utvecklar en relation med henne. Några i församlingen hävdar att kärleken är störst och de inte längre lever under lagen utan i nåden. Vi är toleranta - friheten i Jesus gäller allt!

Förutom splittringarna i församlingen hade Paulus fått muntlig information om andra problem i församlingen. Att Paulus tar upp prob-

lemet med splittring först är viktigt – en oenig församling har inte auktoritet och kraft att ta itu med några andra problem.]

² Trots detta är ni uppblåsta!
Borde ni inte i stället sörja (*gråta*)?

Uppmaning – ta avstånd från honom
[I vers 3, 4 och 5 återkommer kropp följt av ande som ett genomgående litterärt mönster.]

Ni skulle tagit bort den som gjort det från er gemenskap.

³ Jag som är
frånvarande till kroppen
men närvarande i anden
har redan dömt (*fällt domen över*) den som
handlat så, som om jag var där.

⁴ I vår Herre Jesu den Smordes (*Kristi*) namn.
När ni är samlade [*Jesu kropp*]
och min ande är hos er,
med vår Herre Jesu makt,

⁵ ska den mannen överlämnas åt Satan till
köttets fördärv
för att anden ska bli frälst
på Herrens dag.

⁶ Ert skrytande [*om era lärare och hur allt är väl i församlingen*] är helt opassande.

[Paulus uppmanar församlingen att ta ansvar. De ska inte vänta på att han ska komma och lösa

problemet åt dem, men han ger råd hur han skulle agerat om han varit på plats. Mannen som levde med sin fars hustru agerade helt uppenbart både mot Guds lag och romersk lag och församlingen blundade för det. Paulus säger inte att de ska stena honom, vilket skulle varit den judiska lösningen. Han uppmanar dem inte heller att processa fallet i domstol, vilket skulle varit den romerska lösningen. I stället säger han att de som församling gemensamt ska ta avstånd från honom och överlämna honom till Satan, chocken att se vem hans verkliga herre är, kanske kan leda till omvändelse. Denna historia får ett lyckligt slut, i 2 Kor 2:5-8 har mannen omvänt sig och är tillbaka i gemenskapen. Församlingen måste ibland sätta en gräns, men förmaningen måste ske i kärlek, se 2 Tess 3:14-15, och målet är alltid upprättelse, se Gal 6:1-3.]

Varför är det viktigt att ni tar itu med detta?

1) Lite jäst syrar hela degen

Vet ni inte att bara lite jäst [*en bild på synd och falska läror*] syrar hela degen?

⁷ Rensa bort den gamla jästen så ni kan bli en ny deg – ni är faktiskt osyrade, för vårt påskalamm, den Smorde (*Messias, Kristus*), har blivit slaktat för oss.

⁸ Så låt oss därför fira högtid, inte med gammal surdeg [*när vi levde på världens sätt*], inte heller med ondskans och elakhetens surdeg (*ondska och utlevd ondka*). Fira i stället med renhetens (*ärans*) och sanningens (*ärlighetens*) osyrade deg.

2) *Det är skillnad mellan världen och församlingen*

⁹ I mitt [*tidigare*] brev till er skrev jag att ni inte ska umgås (*vanemässigt och ha nära kontakt*) med sexuellt omoraliska människor.

¹⁰ Jag menade inte alla
sexuellt omoraliska här i världen,
eller alla giriga (*som strävar efter mer och mer
ägodelar, men även makt och inflytande*) och
utsugare (*bedragare, svindlare*) [*Ordet
översätts "rovlystna" i Matt 7:15.*]
eller alla avgudadyrkare.

I så fall hade ni behövt lämna världen!

[Paulus hade skrivit minst ett brev tidigare före detta brev, som vi kallar Första Korintierbrevet. I det förra brevet, som inte finns bevarat, hade man tolkat uppmaningen att inte ha nära samröre med människor som lever i uppenbar synd på fel sätt. Man hade inte tillämpat det internt i församlingen utan tänkte att det bara gällde andra människor ute i världen. Paulus visar på absurditeten i ett sådant synsätt. Paulus förespråkar inte klosterliv; en kristen ska leva i världen men inte av den. Jesus ber inte att lärjungarna ska tas ur världen utan vara bevarade från den onde, se Joh 17:15-19.]

¹¹ Men nu skriver jag till er
att ni inte ska umgås med den som kallar sig
broder [*som kallar sig en kristen*]
och är [*har som livsstil att vara*]
sexuellt omoralisk,
girig,

avgudadyrkare,
förtalare,
drinkare eller
utsugare.

Med en sådan ska ni inte ens äta.

[Denna lista har likheter med dödssynderna i 5 Mos 13-24, som också avslutas med att man inte ska ha något att göra med den som hänger sig åt sådant.]

3) Sekulära domstolar ska inte lösa församlingens problem

¹² Är det min sak att döma de utomstående?
[Nej!]

Är det inte de som är innanför *[i församlingen]* ni ska döma? *[Jo!]*

¹³ De utomstående ska Gud döma. Driv bort från er den som är ond! *[5 Mos 17:7]*

6

¹ *[Det är troligt att någon i församlingen hade gått till domstolen rörande detta fall där sonen var tillsammans med sin fars hustru. Kanske den förödmjukade fadern, någon av hustruns släktingar eller en grupp i församlingen.]*

Hur kan någon av er som är i tvist med en annan *[broder eller syster]* gå till domstol inför de orättfärdiga och inte inför de heliga?

² Vet ni inte att de heliga ska döma världen?

Om nu världen ska dömas av er,
duger ni då inte till att döma i *[jämförelsevis]* små saker?

³ Vet ni inte att vi ska döma änglar?

Ska ni då inte kunna döma i det som tillhör det här livet?

⁴ Men när ni har vardagliga tvister sätter ni folk till domare som församlingen inte har förtroende för.

[Paulus tänker nog tillbaka på hur han själv blev förd till rättegång i Korint när han var där första gången, se Apg 18:12-17. Gallio avslog fallet och synagogan i Korint blev offentligt förödmjukad.]

⁵ Det här säger jag för att ni ska skämmas. Finns det ingen förständig bland er, ingen som kan vara skiljedomare mellan bröder?

⁶ I stället går broder till domstol med broder, och detta inför otroende.

⁷ Redan det att ni processar med varandra är ett nederlag för er.

Varför tar ni inte hellre en oförrätt?
Varför tar ni inte hellre en förlust?

⁸ I stället gör ni själva orätt och roffar åt er, och det drabbar syskon (*bröder och systrar i tron*).

Gudsrikets lagar (6:9-17)

Tio synder

⁹ Vet ni inte att orättfärdiga inte ska få ärva Guds rike? Sluta att bedra er själva!

[Fem sexuella synder:]

Varken sexuellt omoraliska (*otuktiga, grekiska ordet "pornea"*),
eller avgudadyrkare [*som utövade sexuella akter i avgudatemplen*],
eller äktenskapsbrytare,
eller catamiter (*den passiva partnern i en manlig homosexuell relation*)

[Ordet "malakoi" används också om mjukt tyg i Matt 11:8 och Luk 7:25, ordet kan användas för att beskriva en feminin man, homosexuell prostituerad],

eller män som ligger med män

[Ordet "arsenokoites" beskriver den aktiva partnern i en manlig homosexuell relation. Ordet består av två ord, "arsen" som betyder man och "koitai" som betyder "bädd". Dessa två ord används i 3 Mos 18:22 och det är troligt att Paulus konstruerar detta nya grekiska ord för att ge en tydlig referens till just denna passage. Alla dessa fem sexuella synder omnämns centralt i Tredje Moseboken kapitel 18 och 20.]

¹⁰ *[Fem andra synder:]*

eller tjuvar,
eller giriga,
eller drinkare,
eller förtalare,
eller utsugare

ska ärva Guds rike.

[Talet tio används ofta i Bibeln för människans ansvar inför Gud, tio Guds ord, tiondegivande, osv. Alla dessa tio synder relaterar till de problem Paulus tar upp i detta brev. Den första delen med sexuella synder är uppenbar utifrån sammanhanget. Den andra delen börjar och slutar med stöld och rån, exakt det som Paulus talat om i vers 7-8 där man "roffar" åt sig genom att processa mot varandra. I mitten nämner han giriga, drinkare och förtalare. Dessa tre ord sammanfattar problemen vid nattvarden i gudstjänsten som snart tas upp, se 11:17-34. När Paulus beskriver dessa människor använder han substantiven, inte verben, vilket indikerar att det inte rör sig om enstaka synder utan en aktiv livsstil i dessa synder.]

11 Sådana har några av er varit.

Men ni har tvättats rena,
men ni har blivit helgade,
men ni har förklarats rättfärdiga
i Herren Jesu den Smordes (*Kristi*) namn
och i Anden
av vår Gud.

[Dessa sex rader hör ihop. Ni har blivit tvättade rena i dopet i Jesus, se Rom 6:3. Den helige Ande är den som helgar och Gud är den som rättfärdiggör, se Rom 8:33.]

12 *[Paulus använder sig nu av ett retoriskt grepp som kallas diatrib. En tänkt dialogpartner citeras*

för att sedan motsägas. Eftersom grekiskan saknar citattecken kan man inte vara helt säker på när det är ett citat eller inte. Det är inte otroligt om dessa citat ursprungligen kom från Paulus själv när han argumenterade mot judisk legalism. Tagna ur sammanhanget hade några använt dem för att stödja ohämmad frihet. Samma fyra rader återfinns nästan ordagrant i 1 Kor 10:23.]

*[Ni säger:] "Allt är tillåtet för mig",
men allt bygger inte upp (gör nytta, jämfört med andra saker).*

*[Ni säger:] "Allt är tillåtet",
men jag tänker inte låta någonting få kontroll över (förslava) mig.*

Kroppen är inte till för ohämmad sexualitet
¹³ *[Korintierna argumenterade för att mat och sexualitet var jämförbara. Jag känner mig hungrig - och äter. Jag känner sexuell lust - och ger mig hän med prostituerade. Grekernas andlighet, och då särskilt gnosticismen, präglades av ett tänkesätt där det fysiska och andliga var åtskilda. Det spelade inte någon roll vad man gjorde med kroppen, anden var högre.]*

*[Ni säger:] "Maten är till för magen
och magen för maten",
men [då vill jag säga att] Gud ska göra slut på dem båda.*

Kroppen är inte till för omoral utan för Herren,

och Herren för kroppen.
14 Gud har uppväckt Herren,
och genom sin makt ska han uppväcka även oss.

[Logiken i Paulus resonemang om sexualiteten har att göra med kroppen, som en dag kommer att uppstå. Därför spelar det roll hur vi handskas med vår kropp.]

15 Vet ni inte
att era kroppar är delar i den Smordes (Kristi)
kropp?
[Hör tematiskt ihop med vers 19.]

Ska jag då ta delar av kroppen som tillhör den
Smorde (Messias, Kristus)
och göra dem till ett med en prostituerads
kropp?
[Hör tematisk ihop med vers 18 där ordet "kropp" också används två gånger.]

Absolut inte!

16 Vet ni inte att den som förenar sig med en
prostituerad
blir en enda kropp med henne? Det heter:

De två ska bli ett kött. *[1 Mos 2:24]*

[Sexualiteten involverar hela personligheten och är inte separerad från kärlek utan hör ihop.]

17 Men den som är förenad med Herren
är en ande med honom.

[Hör tematisk ihop med vers 16, se orden "förenad" och "är en".]

18 Fly sexuell omoral!

All annan synd som en människa begår är utanför kroppen,
men den sexuellt omoraliske syndar mot sin egen kropp.

19 Vet ni inte
att er kropp är ett tempel för den helige Ande
som bor i er och som ni har fått av Gud?

Ni tillhör inte er själva,
²⁰ ni är köpta till ett högt pris.
Ära då Gud med er kropp!

7

Sexuella relationer i harmoni med evangeliet
[Paulus svarar nu på sju frågor om familjeliv och sexualitet som korintierna skrivit till honom om. Vad man inte nämnde i brevet var oenigheten, mannen som levde med sin faders hustru och hur vissa män inte tyckte det var så farligt att utnyttja prostituerade. Det verkade som om församlingen i Korint försökte dölja dessa genanta problem och i stället skrev några frågor av mer generell karaktär. Paulus fick reda på den verkliga situationen, och tar därför upp dessa allvarliga problem i kapitel 5-6, innan han besvarar deras skrivna frågor.]

1) *Inte manlig dominans*

1 *[Paulus har tidigare tagit upp problemet de liberala grupperingarna som förespråkade fri sex, se 6:13-20. Nu vänder han sig till asketerna som ansåg att all sexualitet var syndig och skulle undvikas, även inom äktenskapet.]*

När det gäller det ni skrev: "Det är visserligen bra för en man att inte röra en kvinna."

2 Men på grund av *[risken och frestelserna för] sexuella synder (otukt i plural, grekiska "pornea")*

[som var utbrett och allmänt accepterat i Korint]

ska varje man ha *[umgänge med]* sin hustru och varje hustru *[umgänge med]* sin man.

3 Mannen ska ge sin hustru vad han är skyldig henne,

och på samma sätt hustrun sin man.

4 Hustrun bestämmer inte över sin kropp, det gör mannen.

På samma sätt bestämmer inte mannen över sin kropp,

det gör hustrun.

5 Håll er inte ifrån varandra, utom möjligen för en tid med bådads samtycke för att kunna ägna er åt bönen.

Kom sedan tillsammans igen, så att Satan inte frestar er, eftersom ni inte kan leva avhållsamt.

2) Änkor och änkemän

⁶ *[Frasen "detta säger jag" syftar framåt på samma sätt som i 1 Kor 4:17. Till skillnad från fallet med incest och frågan om det är förenligt med kristen tro att gå till prostituerade som hade ett tydligt svar; finns det inget entydigt svar om änkor och änkemän bör gifta om sig. I vers 7 är det tydligt att en av de andliga gåvorna är att kunna leva ogift. Den rådande situationen i omvärlden spelade också roll, se 1 Kor 7:26.]*

Men detta säger jag som ett råd, inte som en befallning:

⁷ Helst skulle jag vilja att alla människor var som jag.

Men var och en har sin gåva från Gud,
den ene på ett sätt, den andre på ett annat.

[Vi vet inte så mycket om Paulus äktenskapliga historia. Vi vet att han läste under rabbinen Gamaliel, men inte om han själv blev en rabbin, se Apg 22:3. Om så är fallet måste han ha varit gift tidigare, eftersom giftermål var ett krav för att bli en rabbin vid den här tiden. Det vi vet med säkerhet är att han inte är gift när han skriver detta brev.]

⁸ Till de gifta och till änkorna säger jag:
det är bäst för dem om de förblir som jag.

⁹ Men kan de inte leva avhållsamt ska de gifta sig,

för det är bättre att gifta sig än att brinna av begär.

3) *Troende och icketroende - äktenskap och skilsmässa*

¹⁰ *[Nu tar Paulus upp lite mer komplicerade frågor som rör skilsmässa, se även Rom 7:1-3]*

De gifta *[där båda två är troende]* ger jag en befallning som inte är min utan Herrens:

”En hustru får inte skilja sig från sin man.”
[Matt 5:31-32; 19:4-9]

¹¹ Men om hon skiljer sig ska hon förbli ogift eller försonas med sin man. En man får inte *[heller]* överge sin hustru.

¹² Till de andra säger jag, inte Herren:

Om en broder har en hustru som inte är troende och hon är villig att leva med honom,

får han inte överge henne.

¹³ Om en hustru har en man som inte är troende och han är villig att leva med henne,

får hon inte överge honom.

¹⁴ Mannen som inte tror är nämligen helgad genom sin hustru,

och hustrun som inte tror är helgad genom sin troende man.

Annars skulle era barn vara orena, men nu är de heliga.

[I judisk tradition, vad det gäller heligt och orent, antogs det oheliga vanhelga det heliga. Jesus

vänder på detta. I Mark 5:21-43 orenar varken kvinnan med blödningar eller Jairus döda dotter Jesus. Han rör vid det som ansågs orent utan att själv bli orenad, i stället helas och renas det han rör vid.]

¹⁵ Men om den som inte tror vill skiljas, så låt honom skiljas. I sådana fall är *[den troende]* brodern eller systemen inte moraliskt bunden *[vid äktenskapet]* som en slav. Gud har kallat er att leva i frid.

¹⁶ För hur vet du, hustru,
om du kommer att frälsa din man?
Eller hur vet du, man,
om du kommer att frälsa din hustru?

4) Jude och grek, slav och fri

¹⁷ *[Huvudbudskapet i denna del är att vara kvar i den lott Herren gett en person, frasen återkommer i vers 17, 20 och 24. Terminologin är hämtad från 4 Mos 26:52-56 som handlar om hur Gud tilldelar israeliterna olika jordlotter i löfteslandet. Varför tar Paulus upp jude/grek och slav/fri mitt i ett sammanhang som talar om familjerelationer? Svaret kan finnas i Gal 3:28 där dessa två ämnen tas upp i samband med att i Jesus är det inte längre man och kvinna.]*

Men var och en ska leva i den ställning (*lott*) som Herren har tilldelat honom,
så som Gud har kallat honom.
Det föreskriver jag i alla församlingar.

¹⁸ Var någon *[judisk man]* redan omskuren när han blev kallad *[av Gud]*?

Då ska han inte ändra på det. *[Ta bort sin judiska identitet genom kirurgiskt ingrepp, ordagrant "skaffa sig förhud".]*

Var någon *[icke-judisk man]* oomskuren när han blev kallad *[av Gud]*?

Då ska han inte låta omskära sig.

¹⁹ Detta ingrepp som kallas omskärelse har ingen betydelse,

och detta fysiska ingrepp där man åter blir oomskuren har heller ingen betydelse,

vad som betyder något är att man håller Guds bud.

[Den grekiska kulturen hade nakenhet som ideal. I Jerusalem byggs ca 175 f.Kr. den första romerska idrottsanläggningen. Det grekiska ordet är "gymnasium", av grekiskans "gymnos", "naken", eftersom man tränade och tävlade nakna. Våra ord "gym" och "gymnastik" kommer från detta ord. Både 1 Mak 1:17 och i Josefus verk, judiska fornminnen 12.5.1, talas det om hur grekiska judiska män skämdes för sin judiska identitet och gjorde kirurgiska ingrepp för att "skaffa förhud" och bli oomskurna.]

²⁰ Var och en ska bli kvar i den ställning

han hade när han blev kallad.

²¹ Var du slav när du blev kallad *[av Gud]*?

Bekymra dig inte över det,

men om du kan bli fri *(få din frihet)*, så tag den chansen.

[Sista delen är ordagrant "men även om du kan bli fri, använd den". Det går att översättas så att betydelsen blir "även om du kan bli fri, så förbli hellre slav." I ljuset av 1 Tim 1:10 där slavhandlare jämförs med mördare, och innehållet i nästa vers, är det troligast att betydelsen är att Paulus inte är emot att en slav blir frigiven, se även brevet till Filemon.]

²² Den som var slav när han blev kallad av Herren är Herrens frigivne, och den som var fri när han blev kallad är slav till den Smorde (*Messias, Kristus*).

²³ Ni är köpta till ett högt pris [*Jesus betalade med sitt liv på korset*],

så bli inte slavar under människor.

²⁴ Syskon (*bröder och systrar i tron*),

var och en ska inför Gud förbli som han var när han blev kallad.

5) Råd till ogifta

²⁵ När det gäller de kvinnor som lever ogifta (*jungfrur*) har jag ingen befallning från Herren. Men jag ger ett råd som en som genom Herrens barmhärtighet är trovärdig.

²⁶ Jag menar att i det svåra läge som nu råder är det bäst för människor att förbli som de är.

²⁷ Är du bunden vid en hustru,

sök då inte bli fri.

Är du inte bunden,

så sök inte någon hustru.

²⁸ Men om du gifter dig syndar du inte,

och om en ogift kvinna (*jungfru*) gifter sig syndar hon inte.

De som gör så kommer dock att få lida här i livet, och jag vill gärna skona er.

²⁹ Men det säger jag, syskon (*bröder och systrar i tron*): Tiden är kort, från och med nu:

Låt även de som har hustrur
leva som om de inte hade det,
³⁰ och de som gråter [*vid en begravning*]
som om de inte grät,
de som är glada [*vid en födsel*]
som om de inte var det,
de som köper något [*egendomar*]
som om de inte fick behålla det,
³¹ och de som brukar den här världen [*säljer och köper varor*]
som om de inte brukade den.

Den här världens ordning går nämligen mot sin undergång.

Äktenskap innebär ansvar

³² Jag vill att ni ska vara fria från bekymmer.

Den ogifte tänker på det som hör till Herren, hur han ska glädja Herren.

³³ Den gifte tänker på det som hör till världen, hur han ska glädja sin hustru,

³⁴ och så blir han splittrad.

Den ogifta kvinnan och jungfrun tänker på det som hör till Herren,
att vara helig till både kropp och själ.

Den gifta kvinnan tänker på det som hör till världen,
hur hon ska glädja sin man.

³⁵ Detta säger jag för att bygga upp er (*för er vinst och ert eget bästa*), inte för att begränsa er (*lägga band på er*), så ni utan distraktion kan leva rätt och troget hålla fast vid Herren.

Det är inte fel att gifta sig

³⁶ [*Paulus avslutar nu sina riktlinjer med att vara tydlig med att äktenskapet är något gott och det inte är fel att gifta sig. Dock under rådande omständigheter i världen kommer det att bli extra bekymmer att bilda familj, varför Paulus i detta läge avråder. Han är fullt förvissad om att Herren förmår fylla de ogiftas grundläggande längtan och behov. Vers 36 är svåröversatt och kan antingen syfta på en far som är på väg att gifta bort sin giftasvuxna dotter, eller en ung man som trolovats med en ung flicka. Oavsett, så är slutsatsen densamma – det är inte syndigt att gifta sig.]*

Men om någon tycker sig göra fel mot sin flicka som är giftasvuxen och vill gifta sig, då ska han göra som hon vill, han syndar inte, låt dem gifta sig.

³⁷ Den däremot som står fast i sitt sinne och inte är under tvång utan har frihet att följa sin egen vilja och har bestämt sig för att låta sin flicka förbli ogift, han gör något som är bra.

³⁸ Alltså:
den som gifter bort sin flicka
gör något bra,
den som inte gifter bort henne
gör något som är ännu bättre.

Det är inte fel att gifta om sig vid dödsfall

³⁹ En hustru är bunden så länge hennes man lever. Om mannen dör, är hon fri att gifta om sig med vem hon vill, bara det sker i Herren.

[Uttrycket "i Herren" innebär att hon gifter sig med en troende man, se 2 Kor 6:14. Senare i 1 Tim 5:9-13 uppmanar han yngre änkor att gifta om sig.]

⁴⁰ Men lyckligare (*saligare*) är hon om hon förblir som hon är. Det är min mening, och jag tror att även jag har Guds Ande.

8

*ATT LEVA SOM KRISTEN I EN FALLEN VÄRLD
(kap 8-11)*

Kött offrat till avgudar - frihet och ansvar

¹ När det gäller kött från avgudaoffer vet vi att
"vi alla har kunskap",
men kunskapen blåser upp, medan
kärleken bygger upp.

2 Om någon tycker sig ha kunskap om något,
så har han ännu inte den kunskap han borde
ha,

3 men om någon älskar Gud är han känd av
honom.

4 När det nu gäller frågan om man får äta kött
som är offrat åt avgudar,

så vet vi att "det inte finns någon avgud i
världen"

och att det "bara finns en Gud".

*[Här och i vers 1 citerar Paulus korintierna vad
de sagt för att rättfärdiga sitt beteende. Paulus
håller med till viss del, men visar hur de använt
sin frihet fel.]*

5 För även om det skulle finnas så kallade
"gudar" i himlen eller på jorden

- och det finns många "gudar" och många
"herrar",

6 så har vi bara en Gud - Fadern -
från vilken allting är

och till vilken vi själva är,

och en Herre - Jesus den Smorde (*Messias,
Kristus*) -

genom vilken allting är

och genom vilken vi själva är.

*[Det finns ingen Zeus i himlen, ingen Atena på
jorden och ingen Poseidon i havet.]*

7 Den kunskapen finns dock inte hos alla.

Några är fortfarande så vana vid avgudarna att de äter köttet just som avgudaoffer, och då blir deras svaga samvete fläckt.

⁸ Men det är inte maten som för oss närmare Gud.

Äter vi inte så förlorar vi inget, och äter vi så vinner vi inget.

⁹ Men se till att den frihet ni fått inte blir till fall för de svaga.

¹⁰ För om någon får se hur du som har kunskap ligger till bords i ett avgudatempel, blir inte då den som har ett svagt samvete uppmuntrad till att äta av köttet från avgudaoffren?

¹¹ Genom din kunskap går då den svage förlorad, din broder och syster som den Smorde (*Messias, Kristus*) har dött för.

¹² När ni på så sätt syndar mot syskonen (*bröderna och systrarna i tron*) och sårar deras svaga samveten, då syndar ni mot den Smorde (*Messias, Kristus*).

¹³ Därför, om maten blir till fall för min broder tänker jag aldrig mer äta kött, så att jag inte blir orsak till min broders fall.

9

Paulus personliga frihet och ansvar

¹ *[I föregående stycke är Paulus slutsats att vi är fria att äta kött offrat till avgudar, men vi har*

också ett ansvar inför andra troende som kan bli sårade. Det gör att vi ibland måste avstå från att göra vissa saker. Nu visar han hur han själv har applicerat dessa två principer i sitt eget liv.]

Är jag inte fri?

Är jag inte apostel (*sändebud, ambassadör*)?

Har jag inte sett vår Herre Jesus?

Är inte ni mitt verk i Herren?

² Om jag inte är apostel för andra,
så är jag det i alla fall för er.

Ni är sigillet på mitt
apostlaämbete i Herren.

³ Mitt försvar inför dem som anklagar mig är detta:

⁴ Har inte vi rätt till mat och dryck?

⁵ Har inte vi rätt att föra med oss en troende hustru,

som de andra apostlarna och Herrens bröder
och Kefas [*Petrus*]?

⁶ Eller är det bara jag och Barnabas som inte har
rätt att vara fria från arbete?

⁷ Vem gör soldattjänst på egen bekostnad?

Vem planterar en vingård utan att äta av dess
frukt?

Vem vallar en hjord utan att dricka av dess
mjölk?

*[Dessa tre exempel hör ihop med de två exemplen
från jordbruket i vers 10b.]*

⁸ Säger jag det här som en rent mänsklig åsikt?
Säger inte lagen samma sak?

⁹ Det står skrivet i Mose lag:

Du ska inte binda för munnen på oxen
när den tröskar. [*5 Mos 25:4*]

Är det bara oxarna Gud bryr sig om?

¹⁰ Säger han det inte snarare (*speciellt*) för vår skull?

Jo, för vår skull blev det skrivet att den som plöjer

och den som tröskar ska göra det i hopp om att få sin del.

¹¹ När vi har sått andliga ting hos er,

är det då för mycket begärt om vi skördar materiella ting från er?

¹² Om andra har rätt att få del av det som är ert, har inte vi det ännu mer?

Paulus väljer att inte använda sin frihet

[*Paulus skriver tre gånger "att han inte använder sin rätt" vilket ramar in detta stycke, se vers 12, 15 och 18.*]

Men vi har inte utnyttjat den rättigheten [*att vara avlönad*],

utan finner oss i allt för att inte skapa hinder för den Smordes (*Kristi*) evangelium.

¹³ Vet ni inte att de som tjänstgör i templet

äter av det som kommer från templet,

och att de som tjänar vid altaret

får sin del från altaret?

14 På samma sätt har Herren befallt att de som predikar evangeliet ska leva av evangeliet.

15 Men jag har inte utnyttjat några av dessa förmåner,
och jag skriver inte det här för att börja göra det heller.

För jag skulle hellre dö ...
[Meningen avslutas inte, detta är en s.k. "aposiopesis", som visar på Paulus djupa känslomässiga engagemang.]

Ingen ska få ta ifrån mig min berömmelse.

16 Att jag predikar evangeliet är inget jag ska ha beröm för,

det är ett måste för mig.

Ve mig om jag inte predikar evangeliet!

17 Om jag gör detta villigt *[predikar evangeliet och avstår frivilligt från mina rättigheter, se vers 12, 15, 18]*

har jag min lön (*belöning*),
men gör jag det för att jag måste
är det ett förvaltarskap som anförtrotts mig.

[Detta är styckets centrum och huvudpoäng. Paulus är trogen sitt uppdrag, se 1 Kor 4:2. Det är ett förvaltarskap, se Luk 17:10.]

18 Vad är då min lön?

Jo, att som förkunnare få lägga fram evangeliet utan ersättning,

att inte utnyttja den rättighet [till lön] som evangeliet ger mig.

1) Fullständig anpassning - bli allt för alla (9:19-27)

¹⁹ [Paulus kommer nu till den centrala delen i ämnet som rör hur man lever som kristen i en fallen värld. Den fråga varje kristen måste ställa sig är hur mycket vi måste identifiera och anpassa oss till den rådande kulturen för att göra evangeliet tillgängligt. När det gäller frågan om det är rätt att äta kött offrat till avgudar, som var en aktuell fråga där i princip allt kött i staden hade offrats i avgudatempel, så är svaret både ja och nej. Det beror på hur mycket du vet, och om det finns någon annan svagare troende som kan komma på fall om du utnyttjar din frihet att äta sådant kött. Paulus tre förhållningssätt:

1. Fullständig anpassning - allt för alla, se 9:19-27.
2. Delvis anpassning, se 10:1-13.
3. Ingen anpassning, se 10:14-22.]

Även om jag är fri (oberoende) från alla [eftersom jag är oavlönad],

har jag [av egen fri vilja] gjort mig till en tjänare (slav, livegen) till alla,

för att vinna desto fler [för Jesus].

²⁰ För judarna har jag blivit som en jude (satt mig själv i deras situation),

för att vinna judar.

För dem som står under lagen har jag blivit som en under lagen,

fastän jag själv inte står under lagen,
för att vinna dem under lagen.

²¹ För dem som är utan lag [*hedningarna*] har jag blivit som den som är utan lag,

fast jag själv inte är utan Guds lag utan lever inom den Smordes (*Kristi*) lag,
för att vinna dem som är utan lag.

²² För de som är svaga [*känsliga, i tron*] har jag blivit som en svag [*undviker sådant som kan väcka anstöt och få dem att tappa tron som t.ex. att äta kött offrat till avgudar, se kap 8*],

för att vinna de svaga.

För alla har jag blivit allt,

för att jag i varje fall ska frälsa (*rädda*) några.

Liknelser från sportens värld

²³ [*Paulus praktiserar nu det han just skrivit om, att vara relevant för den kultur som han försöker nå, genom att likna det kristna livet med två grenar från isthmiska spelen som var välkända för korintierna. Spelen arrangerades varannan vår strax utanför Korint i staden Isthmia. Endast de olympiska spelen i den närbelägna staden Olympia femton mil österut var större. Tävlingarna hölls för att hedra de grekiska gudarna. Utgrävningar har visat att stadion i Isthmia låg alldeles intill templet för den*

grekiska havsguden Poseidon, vilket bekräftar den religiösa kopplingen till spelen.

Deltagarna tävlade nakna i grenar som löpning, boxning, brottning och pankration som var en allkamp där alla medel var tillåtna. Man tävlade inte för pengar utan för äran och en segerkrans. Den äldsta och mest prestigefyllda grenen var löpning. Distansen man sprang var en stadion. Måttet var inte helt standardiserat och varierade mellan 177 och 192 meter. Det motsvarar dagens moderna 200 meters lopp. Det fanns även längre lopp på två och fyra stadion och stafettlopp med en fackla.]

Jag gör allt detta för evangeliets skull (*enda anledningen att jag gör det är på grund av de glada nyheterna*),

så att jag tillsammans med er kan bli delaktig (*vara en partner*) i det.

²⁴ Ni vet ju att på löparbanan [*den ca 185 meter långa sprinterbanan på stadion i Isthmia*] kommer alla löpare i mål,

men bara en får segerpriset?

Löp [*ditt lopp*] så att segern blir din (*lägg beslag på den, gör den till din*).

²⁵ Varje atlet [*löpare, boxare och gladiator*] som tränar [*inför de grekiska spelen*]

utövar självkontroll i allt.

Allt detta för att vinna en segerkrans (*lagerkrans*) som snart vissnar,

men vi för en som aldrig förgås.

[Den träning som man måste genomgå för att få tävla i dessa spel var tio månader lång. Man tränade hårt och avstod från ohälsosam mat, alkohol och sexuella relationer. Segraren kröntes med en olivkvistkrans.]

²⁶ Jag för min del löper inte planlöst (*utan mål, utan att släppa ögonen från mållinjen*). Jag boxas inte som en som slår i tomma luften. *[Det är en verklig kamp och en verklig motståndare.]*

²⁷ I stället är jag *[som en atlet]* hård mot min kropp och tvingar den till lydnad, för att inte själv bli diskvalificerad (*komma till korta*) när jag predikar för andra.

10

2) Judiska traditioner - delvis identifiering (10:1-13)

¹ *[I det tidigare stycket har Paulus uppmanat de troende "att bli allt för alla", se 1 Kor 9:22. Det är inga problem att anpassa sig till andra kulturer vad det gäller musikstil, kläder, mat, sociala mönster osv. Det blir mer komplicerat när det gäller sakrament, som är handlingar som har religiös innebörd. I detta stycke tar han upp de judiska sakramenten som fått sin fullbordan i Jesus.]*

Syskon (*bröder och systrar i tron*), jag vill inte att ni ska vara felinformerade (*okunniga, sakna*

kunskap) om vad som hände våra fäder [*och vad som kan hända oss*]:

Alla var under molnet [*Guds närvaro som gick före dem och beskyddade dem*],

alla gick genom havet,

² alla blev döpta till Mose i molnet och i havet.

³ Alla åt samma andliga mat,

⁴ alla drack samma andliga dryck,

för de drack från en andlig klippa som följde dem,

och den klippan var den Smorde (*Messias, Kristus*).

[Paulus säger "våra fäder" till både judar och greker. Det judiska folket som korsade Röda havet var både de hednakristna och de messiastroende judarnas förfäder. Både dopet och nattvarden har sina tydliga rötter och förebilder från uttåget ur Egypten. De var i molnet och gick genom vattnet. Det var deras dop. De åt bröd från himlen och drack livets vatten som flödade från klippan.]

⁵ Trots det hade Gud inte behag till de flesta (*ingen glädje i majoriteten*) av dem [*eftersom de älskade det onda mer än Gud*]. De föll och låg kringspridda i öknen.

⁶ Detta är nu varnande exempel för oss,

för att inte vi ska vara sådana som passionerat älskar (*har begär till*) det onda,

som de gjorde.

⁷ Bli inte heller avgudadyrkare som några av dem, som det står skrivet:

Folket satte sig för att äta och dricka och reste sig för att roa sig (*dansa*). [*2 Mos 32:6*]

⁸ Vi ska inte heller begå sexuell synd som några av dem gjorde

och 23 000 föll (*dog*) under en dag. [*4 Mos 25*]

⁹ Vi ska inte fresta den Smorde (*Messias, Kristus*) som några av dem gjorde,

de dödades av ormar. [*4 Mos 21:1-9*]

¹⁰ Kлага (*muttra*) inte som somliga av dem gjorde, det ledde till att de förgjordes av "Fördärvaren" [*dödsängeln*]. [*4 Mos 16:41-49*]

¹¹ Allt det som hände dem utgör exempel

och skrevs ner för att varna oss som har tidsåldrarnas slut inpå oss.

¹² Därför ska den som tror sig stå säkert se till att han inte faller. [*I vers 1-11 har Paulus tagit flera exempel från Gamla testamentet hur människor vikit av från vägen – det är därför vi ska vara vaksamma.*]

¹³ Ingen frestelse som drabbat er har varit övermänsklig. [*Ni är inte utsatta för värre frestelser än andra människor. Som människa är det naturligt att frestas att lämna Gud under förföljelse och lidanden eller lockas bort av köttet.*] Men Gud är trofast, han tillåter inte er

att bli frestade över er förmåga: tillsammans med frestelsen bereder han också utvägen – kraften att härda ut (*fortsätta, styrkan att kunna lyfta en tung börda*).

3) Hedniska traditioner - ingen anpassning och identifikation (10:14-22)

¹⁴ [Nu kommer Paulus till det tredje och sista stycket som har att göra med hur mycket en kristen ska anpassa sig till sin kultur. Han började med att "för alla har jag blivit allt" se 1 Kor 9:22. Sedan reflekterade han över de judiska sakramenten som har en fortsättning i dopet och nattvarden. Detta stycke handlar om hedniska traditioner som har religiös innebörd. Enskilt hemma hos någon behöver det nödvändigtvis inte vara något problem att äta kött offrat till avgudar, men tillsammans med andra troende är det annorlunda. Ha inget med det att göra. Här gäller inte "allt för alla", utan "inget för alla"!]

Därför, mina älskade, fly avgudadyrkan!

¹⁵ Jag talar till förståndiga människor. Bedöm själva vad jag säger.

¹⁶ Välsignelsens bägare [*med vin under Herrens måltid*] som vi välsignar,

innebär inte [*att dricka*] den gemenskap (*delaktighet*) med den Smordes (*Kristi*) blod?

Brödet som vi bryter,

innebär inte [*att äta*] det gemenskap med den Smordes (*Kristi*) kropp?

17 Eftersom det bara är ett bröd [*som bryts i måltiden*],

är vi, även om vi är många, en kropp,

för alla får vi vår del av detta enda bröd.

[När var och en tar en del av detta enda bröd, som representerar Jesu kropp, så ingår de troende i en andlig gemenskap, förenade i Jesus och därför också med varandra.]

18 Se på det jordiska (*köttsliga*) Israel.

Har inte de som äter av offren gemenskap med altaret?

19 Så vad menar jag?

Att avgudaoffer betyder något eller att en avgud betyder något?

20 Nej, men vad hedningarna offerar,

det offerar de åt onda andar och inte åt Gud.

Jag vill inte att ni ska ha gemenskap med de onda andarna.

21 Ni kan inte dricka både Herrens bägare och onda andars bägare.

Ni kan inte ha del både i Herrens bord och i onda andars bord.

22 Eller vill vi utmana Herren?

Är vi starkare än han?

Frihet och ansvar - avslutande ord

23 *[En nutida läsare har ibland svårt att ta till sig de kiastiska mönstren i detta brev. Vi är vana att läsa uppifrån och ner med slutsatsen sist. Läser man däremot "utifrån och in" så är det lättare*

att följa Paulus tanke. Rubriker och inskjutningar försöker underlätta att se texten på detta sätt:

Vers 23-24: Generella principer – tänk på andra.

Vers 32-33: Generella principer – väck inte anstöt.

Vers 25-26: Ät det som säljs på marknaden för det tillhör Gud.

Vers 31: Ät för att ära Gud.

Vers 27: Ät det som bjuds om ni är på besök hos någon som inte tror.

Vers 29b-30: Ät – ni är fria, tacka och ät.

Vers 28-29a: Om någon däremot säger "det är offerkött", ät då inte i respekt för den personens samvete.]

Generella principer – tänk på andra

Allt är tillåtet,
men allt är inte nyttigt.

Allt är tillåtet,
men allt bygger inte upp.

²⁴ Ingen ska söka sitt eget bästa,
utan den andres.

*Ät det som bjuds, men tar någon illa vid sig -
ät inte*

²⁵ Ät allt som säljs på torget
utan att ställa frågor för samvetets skull,

²⁶ för jorden är Herrens med allt vad den rymmer.

²⁷ Om någon av dem som inte tror bjuder hem er och ni vill gå,

ät då allt som sätts fram åt er
utan att ställa frågor för samvetets skull.

28 Men om någon skulle säga till er: "Det här är offerkött",

ät inte då av hänsyn till den som sade det och för samvetets skull.

29 Jag menar då inte ditt eget samvete utan den andres.

Varför ska min frihet

dömas av en annans samvete?

30 Om jag äter med tacksamhet,

varför blir jag då kritiserad för något som jag tackar Gud för?

31 Så om (*vare sig*) ni äter eller dricker eller vad ni än gör,

så gör allt till Guds ära (*pris, lov och härlighet*).

Generella principer - väck inte anstöt

32 Väck inte anstöt vare sig hos judar eller greker eller i Guds församling.

33 Själv försöker jag i allt foga mig efter alla och söker inte mitt eget bästa utan de mångas, för att de ska bli frälsta.

11

1 Följ mitt exempel

liksom jag följer den Smordes (*Kristi*) exempel.

MÄN OCH KVINNOR I FÖRSAMLINGEN (11:2-14:40)

Profeter och lämplig klädsel

2 [Paulus har nyss i ett par kapitel tagit upp hur mycket en kristen ska anpassa sig i en fallen värld. En av poängerna är att vi ibland måste

ge upp vår frihet för att inte få en svagare broder på fall. I följande fyra kapitel handlar det om män och kvinnor i gudstjänsten och den praktiska ordningen.

Det första Paulus tar upp är klädstil, och poängen är att både män och kvinnor ska klä sig på ett sätt som inte är utmanande eller stötande utifrån sin kultur. Klädstilen ska inte ta bort fokus från bönen eller profetian. Det verkar som om en del kvinnor hade tagit sin nyvunna frihet i Jesus för långt och inte följde den gängse normen att täcka sina huvuden. Paulus kunde ha löst problemet genom att helt och hållet förbjuda kvinnor att be och profetera i samlingarna; i stället ger han ett enkelt råd: män ska ha sina huvuden otäckta, medan kvinnor ska ha sina huvuden täckta.

Problemet är att det inte är helt klart vad det innebar att täcka huvudet då, och hur det ska tolkas i dag. Genom tiderna har dessa verser missbrukats. Det hjälper dock förståelsen att se att Paulus troligtvis använder sig av ett kiastiskt mönster, där halva resonemanget finns före och efter centrum. Texten är inskjuten i olika steg för att illustrera detta.]

Jag berömmar er för att ni tänker på mig i allt och håller fast vid de traditioner (*lärdomar, förordningar, den undervisning*) som jag har fört vidare till er.

³ Nu vill jag att ni ska veta:

att varje mans huvud (*ursprung*) är den Smorde (*Messias, Kristus*),

att kvinnans huvud (*ursprung*) är mannen
och att den Smordes (*Kristi*) huvud (*ursprung*)
är Gud.

⁴ Om en man ber eller profeterar med något på
huvudet

vanäras han sitt huvud.

⁵ och om en kvinna ber eller profeterar utan
något på huvudet,

så vanäras hon sitt huvud.

Det är samma sak som att ha håret avrakat.

⁶ För om en kvinna inte har något på huvudet
kan hon lika gärna klippa av sig håret.

Men om det är en skam för en kvinna att klippa
eller raka av sig håret,

så bör hon ha något på huvudet.

[Vers 6 hör ihop med vers 13-15.]

⁷ *[Paulus går nu till skapelsen, 1 Mos 1:27.]*

En man bör inte ha något på huvudet,
eftersom han är Guds avbild och ära,
och kvinnan är mannens ära.

⁸ För mannen kommer inte från kvinnan,
utan kvinnan från mannen.

[Vers 7-8 hör ihop med vers 12.]

⁹ Mannen skapades inte för (*på grund av*) kvin-
nan,

utan kvinnan för (*på grund av*) mannen.

*[Syftar tillbaka på skapelsen där mannen var
ensam och behövde en hjälpare, se 1 Mos 2:18.
Det hebreiska ordet för hjälpare är "ezer". Ordet
används ofta för Gud när han räddar Israel. Det
beskriver inte en tjänare utan en kraftfull gestalt
som räddar någon i nöd.]*

10 Därför bör kvinnan ha en makt på huvudet för änglarnas skull.

11 Mer specifikt (*det som är viktigt i den här diskussionen är att*),

i Herren är kvinnan inte oberoende av mannen,

inte heller är mannen oberoende av kvinnan.

[Vers 9 och 11 hör ihop. I vers 9 kopplar Paulus tillbaka till skapelsen att kvinnor, som Eva, skapades för att män, som Adam, behövde hjälp. Nu i vers 11 kommer sammanfattningen att i Herren är män och kvinnor beroende av varandra.]

12 För liksom kvinnan har kommit från mannen, så blir också mannen till för (*på grund av*) kvinnan.

Och allt kommer från Gud.

13 Döm själva: passar det sig att en kvinna ber till Gud utan att ha något på huvudet?

14 Lär inte själva naturen er

att det är en skam för en man att ha långt hår,

¹⁵ men en ära för en kvinna, eftersom hon har fått håret som slöja.

16 Men om någon har lust att strida om detta har vi ingen sådan sed,

inte heller Guds församlingar.

Ordning i gudstjänsten - Herrens måltid

Allvarliga problem

17 [På första församlingens tid firade man "agape", en gemensam kärleksmåltid där man umgicks och åt. Måltiden avslutades antagligen med att fira Herrens nattvard. Man samlades hos dem som hade större hus. Några av dem var Kloe, Stefanos och Gaius, se 1 Kor 1:10; 16:15; Rom 16:23. Romerska hus vid den här tiden hade ofta två rum: En förgård eller större samlingsal, atrium, som kunde rymma 30-40 personer. Det fanns också ett finare rum, triclinium, med omkring 10 platser. Paulus binder ihop detta stycke med frasen att han "inte kan berömma dem", se vers 17 och 22. I mitten, vers 20, betonar han igen denna huvudpoäng att detta "inte" är Herrens måltid.]

När jag nu ger dessa föreskrifter berömmar jag er inte,

för era sammankomster är mer till skada än till nytta.

18 Först och främst hör jag att det förekommer splittring bland er när ni möts i församlingen,

och till viss del tror jag att det är så.

[Detta är inte samma splittring som nämns i 1:10-16 mellan olika ledare utan snarare en socioekonomisk uppdelning mellan välbärgade och fattiga.]

19 Det måste finnas valmöjligheter (*en fri vilja, olika grupperingar*) bland er,

för att tydligt och öppet visa vilka av er som är äkta (*genuina*) [*och inte medverkar till splittring*].

[Ordet "hairesis" har kommit att beskriva viloläror och sekter med betoning på en annan lära. Ordets grundbetydelse är "att ta" och "att välja", och i den grekiska översättningen av GT används ordet för offer som är "frivilliga", se 3 Mos 22:18. Betoningen i denna vers är att det måste finnas en fri vilja och valmöjlighet för äkta kärlek och sann gemenskap. Gud prövar ibland sitt folk genom falska profeter; se 5 Mos 13:1-3.]

²⁰ När ni samlas

är det inte Herrens måltid som ni firar.

²¹ För när det är dags att äta skyndar sig var och en att äta sin mat [*utan att vänta på de fattiga som kom senare*],

några är hungriga, andra har druckit sig berusade.

²² Har ni inte era hem där ni kan äta och dricka? Eller försöker ni vanhelga Guds församling genom att få de som inte har något [*inga egna hem och inte tagit med mat*] att skämmas?

[De rika kom tidigt, åt all mat och blev berusade. De fattiga, som arbetade, kom senare och fick ingen mat.]

Vad ska jag säga till er, ska jag berömma er? Nej, för det här får ni inget beröm.

Nattvarden är en tradition från Herren

²³ [Paulus försäkrar att traditionen att fira Herrens måltid är från Herren själv. Paulus kan ha fått dessa ord direkt från Jesus i en syn, eller fört traditionen vidare från de lärjungar som var ögonvittnen. För Paulus är de troende Jesu kropp, se 1 Kor 6:15; 8:12; 12:12.]

Jag [Paulus] har själv tagit emot från Herren
det som jag också har fört vidare till er:

Den natten, då Herren Jesus blev förrådd,
tog han ett bröd,
²⁴ och när han hade tackat Gud
[genom en bön eller sång i tacksägelse],
bröt (fördelade) han brödet och sade:

”Detta är min kropp för er (som blir bruten för er skull).
Gör detta till minne av mig.”

²⁵ På samma sätt tog han bägaren efter måltiden
och sade:

”Denna bägare är det nya (oförstörda, bättre)
förbundet i (genom) mitt blod.
Var gång ni dricker av den, gör det för att minnas
mig.”

²⁶ Så ofta ni äter detta bröd
och dricker denna bägare
förkunnar ni Herrens död till dess han kommer.

[Nattvarden har fyra olika perspektiv. Det är en tillbakablick på vad Jesus gjort på korset, se vers 24-25. Samtidigt blickar den också framåt till den dag Jesus kommer tillbaka, se vers 26. Det finns även en aspekt av att se sig runtomkring och urskilja sina bröder och systrar i tron, se vers 29. I den processen ser vi också inåt och utvärderar oss själva, se vers 28.]

Pröva er själva

²⁷ Den som äter brödet eller dricker Herrens bågare på ett ovärdigt sätt [*vilket ni gör i Korint*]

syndar därför mot Herrens kropp och blod.

²⁸ Var och en ska pröva (*utvärdera*) sig själv

och så äta av brödet och dricka av bågaren.

²⁹ Den som äter och dricker utan att urskilja Herrens kropp,

han äter och dricker en dom över sig.

[I nästa kapitel skriver Paulus att de är Jesu kropp, se 1 Kor 12:27. Att inte "urskilja Herrens kropp" handlar alltså om själviskhet och att inte se sina bröder och systrar. I det kiastiska mönstret hör vers 28-29 ihop med 31-32. Problemet var att vissa åt och drack innan alla kommit. Den gruppen var mätta och berusade när de som arbetat under dagen kom till gudstjänsten, se vers 21-22. I vers 33-34 ges lösningen: vänta på varandra och roffa inte åt er så att någon blir utan mat.]

³⁰ Därför finns det många svaga (*orkeslösa*) och sjuka (*utan styrka på grund av sjukdom*) bland er,

och ganska många har somnat in [*i dödens vila*].

[I en församling där inte Guds kärlek råder mellan de troende försvinner Guds beskydd. Bönen om under och tecken i Apg 4:30 besvaras först i Apg 5:12, efter det att Ananias och Safiras hyckleri hade avslöjats, se Apg 5:1-11.]

³¹ Om vi gick till rätta med oss själva

skulle vi slippa att bli dömda.

³² Men när vi döms fostras vi av Herren,

för att inte bli fördömda tillsammans med världen.

³³ Alltså, mina syskon (*bröder och systrar i tron*): när ni samlas för att äta,

så vänta på varandra.

³⁴ Om någon är hungrig ska han äta hemma,

så att er sammankomst inte blir till en dom för er.

Allt det andra ska jag ge föreskrifter om när jag kommer.

[Till sist nämner Paulus att han kommer att ta upp några specifika saker med dem som inte rör andra församlingar som läser detta brev. Korintierna hade skrivit angående många saker, men Paulus låter inte deras frågor styra brevets uppbyggnad. Paulus väljer ämnen som berör "hela församlingen", se 1:2.]

12

Andliga gåvor - olika delar i Jesu kropp (kap 12)

Introduktion

¹ Vad det gäller det andliga (*manifestationer, andliga gåvor*), så vill jag inte att ni ska vara felinformerade (*okunniga, sakna kunskap*).

² Ni vet ju att medan ni var hedningar fördes ni ständigt bort (*som fångar*) till stumma avgudar. Ni var ledda (*influerade*) så fort det fanns ett tillfälle [*för köttet eller djävulen att agera*].

[Det urgamla uttrycket "det känns rätt" är inte ett tillförlitligt sätt att avgöra om något är sant och rätt.]

³ Därför vill jag klargöra för er så att ni förstår att ingen som vanemässigt talar genom (*influerad och i kraft av*) Guds Ande säger: "Förbannad är Jesus", och att ingen kan [*verkligt*] säga "Jesus är [*min*] Herre" annat än genom (*influerad och i kraft av*) den helige Ande.

⁴ Det finns olika **gåvor**(*fritt givna gåvor, olika till sin karaktär, fördelade på olika personer*),
men Anden är densamme.

⁵ Det finns olika **tjänster**(*sätt att betjäna, olika till sin karaktär, fördelade på olika personer*),
men Herren är densamme.

⁶ Det finns olika typer av **kraftgärningar**(*sätt att arbeta, utföra ett uppdrag, olika till sin karaktär, fördelade på olika personer*),

men Gud är densamme som verkar (*inspirerar; ger kraften*) i dem alla.

Många gåvor

⁷ Till varje person har Anden uppenbarats (*visat sig, getts som ett bevis*) för att göra nytta (*kontinuerligt förena, samla, vara användbar för andra*).

⁸ Till en ges genom Anden [*kraften att tala*]**ord av vishet**[*ett vägledande ord i en speciell situation*].

Till en annan ges [*kraften att ge*]**ord av kunskap**[*insikt om något som Gud på ett övernaturligt sätt uppenbarar*] genom samma Ande.

[*Skillnaden mellan vishet och kunskap är att vishet handlar om hur kunskap ska appliceras i en viss situation. Ord av vishet handlar ofta om hur konflikter ska lösas och skapa enhet vilket betonas i föregående verser; se vers 4-6. Ett exempel på ord av vishet är när Salomo fick fram vem som var barnets verkliga moder i en vårdnadstvist, se 1 Kung 3:16-28. Flera exempel finns i Apostlagärningarna där ord av vishet hjälper till att strukturera upp matutdelningen och senare hur Jakobs ord löser en stor konflikt, se Apg 6:2-4; 15:19-22.*

Exempel på ord av kunskap är när Jesus ber Petrus att gå ner till sjön där han vet att en fisk kommer att ha ett silvermynt i sin mun som de ska använda till tempelskatten, se Matt 17:24-27. Andra exempel är när Jesus talar till Natanael och kvinnan vid brunnen, se Joh 1:47-48; 4:16.]

⁹ Till en annan, **tro**[*för under och tecken*] genom samma Ande.

Till en annan **gåvor att hela**(*bota sjuka, återskapa*) genom samma Ande.

[Det grekiska ordet är i plural. Kan syfta på många helanden men också på att det finns olika gåvor och sätt att hela olika sjukdomar; se Matt 10:1.]

¹⁰ Till en annan att utföra **kraftgärningar**(*mirakler, tecken, under*).

Till en annan **profetisk klarsyn**[*gåvan att förstå och förmedla Guds vilja och syfte*].

Till en annan att **skilja**(*ha förmåga att urskilja, särskilja*)**mellan andar**.

Till en annan olika sorters **språk**(*tungotal*),

Till en annan **uttydning** av (*förmågan att förklara*) [*sådana*] språk (*tungotal*).

¹¹ Alla dessa [*gåvor, kraftgärningar*] är inspirerade av (*får sin kraft genom*) en och samma Ande, som fördelar dem till varje person som han vill.

[Paulus har beskrivit nio andliga gåvor. I vers 28-31 tas dessa upp igen, vilket är typiskt i ett kiastiskt skrivsätt. Totalt i Nya testamentet nämns över tjugo olika andliga gåvor; de övriga tre passagerna är Rom 12:6-8; Ef 4:11; 1 Pet 4:10-11.]

Jesu kropp

12 För på samma sätt som kroppen är en (*är en enhet*)

har den ändå många delar.

Trots att det är många olika delar,
formar de tillsammans en kropp,
så är det också med den Smorde (*Messias, Kristus*).

13 Med en och samma Ande har vi alla döpts in i samma kropp,
vare sig vi är judar eller greker, slavar eller fria.

Vi har alla fått dricka (*fått törsten släckt, blivit fyllda*) av samma Ande.

14 För kroppen består inte av en enda del utan av många.

En jämförelse med vår fysiska kropp

15 [I mitten mellan stycket som handlar om Jesu kropp, vers 12-14 och 25-27, finns en liknelse med den fysiska kroppen.]

Om foten skulle säga:

”Eftersom jag inte är handen, så tillhör jag inte kroppen”,

skulle den inte ändå tillhöra kroppen?

16 Om örat skulle säga:

”Eftersom jag inte är ögat, så tillhör jag inte kroppen”,

skulle den inte ändå tillhöra kroppen?

17 Om hela kroppen var ett öga,

hur skulle den då kunna höra,
eller om den bara var ett öra,

hur skulle den då kunna känna lukt?

¹⁸ Men nu har Gud placerat varje kroppsdel i kroppen, varenda en av dem precis där han ville ha dem (*där de passar och fungerar bäst, där han tänkt ut att de ska vara*).

¹⁹ Om kroppen bestod av en enda del, då skulle det inte vara en kropp.

²⁰ Men nu är det så att det är många delar, men en enda kropp.

²¹ Ögat kan inte säga till handen:

”Jag behöver inte dig”,

och inte heller huvudet till fötterna:

”Jag behöver inte er.”

²² Nej, tvärtom, de delar av kroppen som verkar svagast

är desto mer nödvändiga,

²³ och de delar av kroppen som vi inte tycker är värdefulla (*ärofyllda*),

just dem klär vi med värdighet,

och de mindre attraktiva delarna

omger vi med så mycket större omtanke (*elegans*),

²⁴ medan de andra delarna inte behöver något sådant.

Gud har sammanfogat kroppens alla delar (*förenat, kombinerat dem i rätt proportioner*), och gett större ära till de delar som saknar ära [*de som inte har uppenbar yttre betydelse*].

Jesu kropp

25 Detta för att det inte ska uppstå splittring (*uppdelning, separering*) i kroppen,

utan delarna ska ha omsorg om varandra (*vara genuint angelägna om de andras bästa*).

26 Om en kroppsdel lider,

lider alla delar [*delar de lidandet*].

Om en kroppsdel blir ärad (*upphöjd*),

så gläder sig också alla de andra [*är de delaktiga i glädjen*].

27 Nu är ni [*tillsammans*] den Smordes (*Kristi*) kropp,

och ni är var och en [*individuellt*] hans kroppsdelar (*medlemmar*).

[*Alla har sin egen plats och funktion.*]

Många gåvor

28 Gud har utvalt människor (*lagt ner gåvor*) i församlingen (*kyrkan, folket som samlas*):

Först apostlar (*budbärare, ambassadörer*) [*som grundar en församling*],

som nummer två: profeter (*inspirerade förkunnare*),

på tredje plats lärare,

sedan [*de som utför*] kraftgärningar (*mirakler*)

[*har styrka över onda andemakter, sjukdomar*],

sedan [*de som har*] gåvan att hela (*bota sjukdomar, återskapa*)

[*de som är speciellt fokuserade på att*]

hjälpa till (*kärleksfulla handlingar, hjälpsamhet, bära andras bördor*) [*grekiska ordet "lyfta upp, bära"*]

styra (*gåvan att vara skicklig i administration, leda*) [*grekiska ordet för "sjökaptan"*]

tala olika tungor (*språk*).

[*På ett övernaturligt sätt kunna tala språk man normalt inte talar; t.ex. det som skedde på pingstdagen, se Apg 2:5-13.*]

²⁹ Alla är inte apostlar, eller hur?

Alla är inte profeter, eller hur?

Alla är inte lärare, eller hur?

Alla utför inte kraftgärningar (*mirakler*), eller hur?

³⁰ Alla har inte extraordinär gåva att hela, eller hur?

Alla talar inte andra språk, eller hur?

Alla kan inte uttyda, eller hur?

³¹ Var ivriga att få tag på (*sök, längta och sträva ständigt efter*) de mest användbara (*de bästa, högsta*) gåvorna.

Nu vill jag ändå göra er uppmärksamma på (*visa er*) en ojämförbart mycket högre väg.

[*En "högre väg" kan beskriva en väg genom ett bergspass, där det krävs ansträngning för att ta sig över, och binds fint ihop med 14:1 som uppmanar att "springa efter kärleken". Den högre vägen är osjälvisk, utgivande kärlek.*]

13

Kärlek och de andliga gåvorna

¹ Om jag talar människors språk, och [*ja även*] änglars,

men inte också har kärlek (*som är osjälvisk och utgivande*),

så har jag blivit som ekande brons eller en skrällande cymbal.

[Lika öronbedövande låter mitt kärlekslösa tal i Guds och människors öron. Korint var känd för sitt bronshantverk. I verkstäderna längs med gatorna slog hantverkarna på metallen när de formade kärl och hantverk. Paulus hade bott 18 månader i Korint, se Apg 18:11, och kände väl till detta skrällande ljud.]

² Om jag har profetians gåva,

förstår alla Guds dolda planer (*mysterier*),

har all kunskap,

och om jag har all tro så jag kunde flytta berg,

men saknar kärlek (*som är osjälvisk och utgivande*),

så är jag ingenting [*värd*].

³ Om jag skänker alla mina ägodelar till välgörenhet (*för att ge mat åt de fattiga*),

och även offerar min kropp för att brännas [*som i förlängningen ärar mitt eget namn*],

men saknar kärlek (*som är osjälvisk och utgivande*),

skulle jag inte vinna någonting.

Bibels definition av kärlek

4 [Få textavsnitt i Bibeln har ryckts så ur sitt sammanhang som följande fyra verser. Stycket är den centrala delen i hur de andliga gåvorna ska användas i gudstjänsten. Det innehåller femton definitioner som beskriver egenskaperna hos Guds osjälviska, utgivande kärlek. Listan börjar och slutar med positiva beskrivningar, medan åtta punkter i mitten definierar kärlek genom att skriva vad den inte är.]

Kärleken (den ovillkorliga, osjälviska, utgivande) är

tålmodig (tappar inte hoppet även om omständigheter går emot, ordagrant "väljer att låta ilska och hämnd vara långt borta")

och mild (vänlig, hjälpsam, god).

Kärleken är aldrig avundsjuk (tävlingsinriktad, jämförande, svartsjuk).

Kärleken skryter inte om sig själv (talar inte arrogant, upphöjer inte sig själv, har inte en överlägsen attityd).

Den har inte ett uppblåst ego (då man försöker visa sig själv bättre än vad man är).

5 Den är inte oförskämd (agerar inte osmakligt, opassande, utmanande).

Den är inte självisk (den söker inte sitt eget, insisterar inte på sin väg, sina rättigheter). [Kiasmens centrum.]

Den brusar inte upp (blir inte irriterad, ilsken, är inte lättstött och överkänslig).

Den kommer inte ihåg oförrätter (*för inte loggbok över all ondska som den fått utstå*). [Det grekiska ordet är "logizomai", att bokföra.]

⁶ Den gläder sig inte åt orättfärdighet (*andra människors synd och misslyckanden*),

utan gläder sig i sanningen (*när det rätta segrar*).

⁷ Allt utstår den (*den fördrar allting och ger aldrig upp*).

Allt tror den (*den är alltid beredd att tro det bästa*).

Allt hoppas den (*oavsett omständigheter*).

Allt uthärdar den (*den står fast, den utstår allt utan att avta i styrka*).

Kärlek och de andliga gåvorna

⁸ Kärleken (*den ovillkorliga, osjälviska, utgivande*)

är aldrig utan verkan (*ger alltid resultat, blir aldrig uttömd, ger aldrig upp*).

Däremot ska

den profetiska gåvan förgå,

tungotalet sluta,

och kunskapen förgå.

⁹ För vår kunskap är begränsad (*ofullständig, fragmentarisk*),

och vår profetiska gåva är begränsad.

¹⁰ Men när det som är fullkomligt (*fullvuxet, moget*) kommer,

då försvinner (*bleknar*) det som är begränsat.

[Profetian, tungomålstalet och kunskapen tappar sitt värde och behövs inte då den byts ut mot den fullkomliga sanningen.]

¹¹ När jag var ett spädbarn (*hjälplos, omogen*),
talade jag som ett spädbarn,
hade ett spädbarns begränsade förståelse (*jag baserade min förståelse på intryck från sinnena*),
och tänkte (*resonerade*) som ett spädbarn.
Men när jag nu blivit en man,
har jag lagt bort det barnsliga (*omogna sättet*).

¹² För nu ser vi bara som i en spegel (*indirekt, det vi ser är bara som en reflektion av den sanna verkligheten*),
men sedan [*när det fulländade kommer*] ska vi se ansikte mot ansikte.
Nu är min kunskap begränsad (*ofullständig*),
men då ska jag förstå fullt ut på samma sätt
som jag själv är helt känd [*av Gud*].

¹³ Men nu består (*det som finns kvar för all framtid och aldrig förändras är*):
tro (*förtröstan och förlitan på Gud*),
hopp (*glädjerikt hopp om evig frälsning*),
kärlek (*osjälvisk, utgivande kärlek till Gud och människor*),
men störst av dem (*mest kraftfull*) är kärleken.

14

Andliga gåvor - bygger upp Jesu kropp (14:1-25)

Profetians gåva är viktigare än tungotalet

¹ *[Paulus återkommer nu till undervisningen om de andliga gåvorna som påbörjades i kapitel 12.]*

Sträva (*ordagrant "spring efter", följ*) efter kärleken,

men var också ivriga att få de andliga gåvorna, framför allt profetians gåva.

² Den som talar tungomål *[ett bönespråk som inte förstås om det inte finns någon som kan uttyda]*

talar inte till människor utan till Gud, eftersom ingen förstår honom.

Han talar *[gudomliga] mysterier (hemligheter)* i sin ande.

³ Men den som profeterar *[talar inspirerat av Gud, med eller utan referens till framtida händelser]*

talar till människor och ger uppbyggelse, uppmuntran och tröst.

⁴ Den som talar tungomål

bygger upp sig själv,

men den som profeterar *(talar inspirerat av Gud)*

bygger upp församlingen.

⁵ Jag vill gärna att ni alla talar tungomål,

men ännu hellre att ni profeterar.

Den som profeterar *[talar inspirerat av Gud genom att predika och undervisa]*

är större (*mer betydelsefull*) än den som talar tungomål,

om han inte uttyder sitt tal, så att församlingen blir uppbyggd.

Gåvorna är till för att bygga upp församlingen

⁶ Syskon (*bröder och systrar i tron*),

tänk er att jag kommer till er och talar [*obegripliga*] tungomål,
vad hjälper det er (*vad blir det för nytta och vinst*)
om jag inte ger er någon:

uppenbarelse

eller kunskap

eller profetia

eller undervisning (*doktrin*)?

[Denna lista hör ihop parvis. Uppenbarelse hör ihop med profetia och kunskap med undervisning. Uppenbarelse kommer genom profeten och kunskap genom läraren. Vers tre fokuserar på "uppbyggelse, uppmuntran och tröst" medan här i vers sex kommer nästa steg, "uppenbarelse och kunskap", som leder till en djupare tro.]

⁷ *[Nu följer fyra liknelser: flöjt, harpa, trumpet och okända språk. Korint var en internationell stad med många nationaliteter och språk. En kristen som talar i tungor jämförs med en främling som talar ett okänt språk. Paulus poäng är att okända språk inte enar utan splittrar.]*

Om livlösa instrument, som till exempel flöjt eller harpa,

inte ger klara (*distinkta*) toner ifrån sig,
hur ska man då kunna förstå vad som spelas?

⁸ Om en militärtrumpet [*med olika signaler för anfall eller reträtt*]

skulle ge en otydlig signal,
vem gör sig då redo till strid?

⁹ Så är det också med er.

Om ni inte talar begripliga ord med era tungor,
hur ska man då kunna förstå vad ni säger?
Då talar ni ut i tomma luften.

¹⁰ Hur många språk det än finns i världen,
så är inget utan mening.

¹¹ Men om jag inte vet vad ljuden betyder
blir jag en främling för den som talar,
och den som talar blir en främling för mig.

¹² Så är det också med er,
eftersom ni är ivriga att få Andens gåvor,
sök då sådana som bygger upp församlingen
så att ni har dem i överflöd.

Tungomålstal - det måste vara begripligt för utomstående

¹³ Därför ska den som talar tungomål
be om att kunna uttyda det.

¹⁴ För om jag ber med tungomål så ber min ande,
men mitt förstånd bär ingen frukt.

¹⁵ Vad innebär då detta?

Jag vill be i anden,
men jag vill också be med förståndet.
Jag vill lovsjunga i anden,
men jag vill också lovsjunga med förståndet.

[Efter en introduktion kommer en kiasm där vers 16-17 hör ihop med 24-25. Temat är att det som sägs i en gudstjänst måste vara begripligt.]

16 Om du tackar Gud i anden,
hur ska då den oinvigde kunna säga sitt
"Amen" (*det är sant*) till din tacksägelse,
när han inte förstår vad du säger?

17 Du gör rätt i att tacka Gud,
men den andre blir inte uppbyggd [*om de inte förstår vad du säger*].

[Amen är ett hebreiskt ord som betyder "fast", " trovärdig", " sann". Det bekräftar vad som nyss har sagts. Församlingen var engagerad och svarade instämmande efter en bön eller lovprisning. Detta bruk var vanligt både i synagogan och i den tidiga kristna församlingen.]

18 Jag tackar Gud för att jag talar tungomål mer än någon av er.

19 Men i församlingen vill jag hellre tala
fem ord med mitt förstånd för att undervisa
andra
än tiotusen [*myriader av ord*] med tungomål.

20 Syskon (*bröder och systrar i tron*), var inte [*som omogna*] barn till förståndet (*i era tankar*).
Vad det gäller ondskan, där ska ni vara som spädbarn

medan ni är vuxna [*mogna*] till förståndet.

21 Det står skrivet i lagen:

”Genom främmande språk

och främmande läppar

ska jag tala till detta folk,

och inte ens då ska de lyssna till mig,

säger Herren.” [*Jes 28:11-12*]

22 Alltså är tungomålen ett tecken

inte för de troende utan för de otroende [*som är på väg att börja tro*],

medan profetian [*som förklarar Guds ord och vilja*] är ett tecken

inte för de otroende utan för de troende.

23 Om nu hela församlingen samlas och alla talar [*okända*] tungomål

och det kommer in några som inte förstår eller inte tror,

säger de då inte att ni är galna?

24 Men om alla profeterar [*i ordning, två eller tre i taget, se vers 29*]

och det kommer in en som inte tror eller inte förstår,

då blir han överbevisad [*om sin synd och otro*] av alla [*profetiska ord som ger klarhet över Guds ord*]

och dömd (*utvärderad*) av alla [*Bibelns ord*].

25 Hans hjärtas hemligheter (*inre liv*) uppenbaras,

och han faller ner på sitt ansikte

och tillber Gud och erkänner: "Gud finns verkligen i (*bland*) er!"

Ordning i gudstjänsten (14:26-36)

Sång, predikan och bön - frihet i ordnade former

²⁶ [*Detta är det andra stora stycket som handlar om ordningen i gudstjänsten. I den första sektionen, 1 Kor 11:17-34, tog Paulus upp problem kring nattvardsfirandet där några var hungriga och andra var berusade. I detta stycke tar han upp det som sägs i gudstjänsten som verkade vara kaotisk. Predikan och bön måste ske under ordnade former.*]

Hur ska det då vara, syskon (*bröder och systrar i tron*)?

Jo, när ni samlas har var och en något att ge:

en psalm,

en undervisning [*av lärare*],

en [*profetisk*] uppenbarelse,

ett tungotal och en uttydning.

Låt allt bli till uppbyggelse.

[*Dessa fem element visar på en delaktighet i gudstjänsten. Det verkar dock som om samlingarna har blivit onödigt långa och kontraproduktiva. Både män och kvinnor bad och profeterade, se tidigare stycket 11:4-5. Nu uppmanas både män och kvinnor att inte tala i munnen på varandra, vänta på sin tur och ibland vara tysta.*]

²⁷ Om någon [*man eller kvinna i församlingen*] talar tungomål

får två eller högst tre tala,
en i sänder, och någon ska uttyda.

²⁸ Finns det ingen som uttyder
ska tungomålstalaren vara tyst i församlingen
och i stället tala för sig själv och för Gud.

²⁹ Två eller tre profeter [*män eller kvinnor; se 1 Kor 11:4-5*] ska tala,
och de andra ska [*reflektera och*] pröva det som sägs.

[Det ska ges tid att reflektera över och pröva det som sagts. Det är naturligt att de som har gåvan att "skilja mellan andar" använder sin gåva här för att urskilja det som sagts, se 1 Kor 12:10.]

³⁰ Men om någon annan som sitter där får en uppenbarelse
ska den förste vara tyst.

³¹ Ni kan alla profetera, en i sänder,

så att alla blir undervisade och alla blir upp-
muntrade (*styrkta, hjälpta*).

³² Och profeternas andar underordnar sig profeterna.

[Målet är ökad kunskap och uppbyggelse. Den sista delen, "profeternas andar är underordnade", innebär att den som talar själv kan kontrollera sitt tal. De kan inte säga "Gud fick mig att göra det" som en ursäkt för att tala okontrollerat i munnen på varandra.]

33 *[Dessa direktiv, riktade till dem som talar i tungor och dem som profeterar, är till för att skapa struktur.]*

För Gud är inte oordningens (*förvirringens*) Gud utan fridens. På samma sätt är det i alla andra heligas församlingar.

[Det är en fin kombination av struktur och frihet. Ibland har den sista delen av denna vers kombinerats med nästa vers, men på samma sätt som i 11:16 är det en lämplig avslutning på argumentet om Guds ordning och frid som var ett kännetecken i alla församlingar, och borde vara det även i Korint.]

Inget småprat under gudstjänsten

34 *[Ur sitt sammanhang verkar följande verser motsäga att kvinnor kan be och profetera, som Paulus nyss skrev i 1 Kor 11:5. I församlingen i Korint fanns bl.a. det gifta paret Priscilla och Aquila som Paulus bott hos i åtta månader, se Apg 18:2. Frun, Priscilla, är med och undervisar Apollos, se Apg 18:26. Tillrättavisar han nu henne och säger att ingen kvinna får tala i gudstjänsten? Var det fel av Maria från Magdala att på Jesu uppdrag berätta för lärjungarna att han var uppstånden, se Joh 20:17? Ser man sammanhanget så tar Paulus här upp tre olika grupper som störde ordningen i gudstjänsten:*

- 1. Profeter, både män och kvinnor, uppmanas att inte prata i munnen på varandra och ska vara tysta, se vers 30.*

2. *Tungomålstalare, både män och kvinnor; uppmanas att vara tysta om det inte finns någon som kan uttyda, se vers 28.*

3. *En grupp gifta kvinnor; som troligen ställde frågor och störde, uppmanas att inte göra det. Eftersom de ska fråga sina män hemma var orsaken inte ointresse, snarare tvärtom. Kanske förstod man inte grekiskan och frågade om ordens betydelse. Korint var en multikulturell stad där många olika språk talades.*

Alla dessa tre grupper ska vara tysta och inte störa gudstjänsten.]

Kvinnorna ska vara tysta i era församlingar.

De får inte tala [*småprata och störa under gudstjänsten*]

utan ska underordna sig [*mötesledaren*],

som också lagen säger.

³⁵ Vill de veta något ska de fråga sina män därhemma,

för det är en skam för en kvinna att tala i församlingen.

³⁶ Var det kanske från er som Guds ord gick ut, eller var det bara till er det kom?

[Det är oklart vilken lag Paulus syftar på i vers 34. Normalt brukar detta grekiska ord "nomos" syfta på Mose lag. Det finns dock ingen lag som säger att kvinnan ska vara tyst. Tvärtom, i Ps 68:12 står det: "Herren låter sitt ord förkunnas, stor är skaran av kvinnor som kommer med

glädjebudet.” Även Joel 2:28 är tydlig med att både kvinnor och män ska profetera.

En alternativ förklaring är att vers 34-35 är ett citat från en judisk-kristen grupp i församlingen som ville tysta kvinnorna. Paulus har svarat på flera brevfrågor tidigare, se 1 Kor 7:1, 25; 8:1. Paulus två motfrågor: ”Var det kanske från er som Guds ord gick ut, eller var det bara till er det kom?” blir då riktade till män som förvränger Guds ord och försöker hindra kvinnor från att tala. Jesus refererar också på liknande sätt till fariséernas tillägg och utläggningar av lagen, se Matt 5:17-48.

Paulus instruktioner var tydliga och förstods av hans samtid. Tyvärr vet vi ganska lite om hur de första kristna frade gudstjänst och klädstilen som diskuteras i 1 Kor 11:2-16. Det blir därför svårt för oss att helt förstå dessa ord. Att då ensidigt använda dessa verser som ståndpunkt för eller emot kvinnors tjänst i församlingen är vanskligt. Det som dock är helt klart är att Paulus inte säger emot sig själv och tystar de kvinnliga profeterna och bedjarna i kapitel 11!

Generella principer för gudstjänsten - en sammanfattning

³⁷ [På samma sätt som föregående stora stycke, om hur man ska leva som kristen i en fallen värld, kap 8-10, hade en avslutning, se 10:32-33, kommer en avslutning och sammanfattning på detta stycke, kap 11-14, om gudstjänsten.]

Om någon tror sig vara profet [*som utvecklades i kap 11*]

eller andlig [*som diskuterades i kap 12*],

ska han inse att det jag skriver till er

är Herrens bud. [*Allt måste ske i kärlek, kap 13.*]

³⁸ Om någon inte erkänner detta,
är han själv inte erkänd.

[Centralt finns en referens till budet "att älska varandra", som Jesus redan gav sina lärjungar, se Joh 15:12.]

³⁹ Alltså, mina syskon (*bröder och systrar i tron*),
var ivriga att profetera [*som ordningen för gavs i 14:1-12*]

och hindra inte tungomålstalandet [*som riklinjer för gavs i 14:13-25*].

⁴⁰ Men låt allt ske värdigt

och med ordning [*som utvecklades i kap 14:26-35*].

15

UPPSTÅNDELSEN (kap 15)

Budskapet

¹ Syskon (*bröder och systrar i tron*), nu vill jag påminna er om det evangelium (*det glada budskapet om frälsningen*) som jag predikade för er. Ni tog emot evangeliet och står på den grunden.

² Genom den [tron] blir ni frälsta (*trygga, upprättade, bevarade, helade, försörjda, befriade, fria från synd och har evigt liv med Gud efter döden*), om ni nu fortfarande håller fast vid det jag predikade för er, annars har er tro varit bortkastad.

³ Jag gav er (*förmedlade, hjälpte er att förstå*) det viktigaste först [trons grunder], det jag själv personligen hade fått ta emot:

Att den Smorde (*Messias, Kristus*) dog för våra synder,

precis som Skrifterna förutsade. [*Jesaja skrev om detta 700 år innan Jesus föddes, se Jes 53:3-6.*]

⁴ Att han blev begravnen.

[*Detta skriver också Jesaja om, se Jes 53:9.*]

Att han på den tredje dagen skulle uppstå och lever nu,

precis som Skrifterna förutsade. [*David skrev om detta 1 000 år innan Jesus föddes, se Ps 16:10.*]

⁵ Han uppenbarade sig (*blev synlig*) för:

Kefas [*Petrus, se Luk 24:34*],

sedan för de tolv [*vid flera tillfällen, se Joh 20:19-20; Joh 20:26; Joh 21*].

⁶ Efter det visade han sig för över fem hundra syskon (*bröder och systrar i tron*) vid ett tillfälle, varav de flesta fortfarande lever, men några har somnat in (*dött*).

⁷ Senare uppenbarade han sig för Jakob [*antagligen Jesu halvbror*],

sedan alla apostlarna,
8 sist av alla uppenbarade han sig för mig
[Paulus],
som en för tidigt född.

[Jesus visade sig i ett ljussken när Paulus, då känd som Saulus, var på väg till Damaskus för att fånga kristna, se Apg 9:3. En för tidigt född överlevde sällan födseln, dvs. är dömd till en säker död, en bild på Paulus oväntade frälsning och kallelse som apostel. När Paulus skriver detta brev har han haft en argumentation med Petrus, se Gal 2:11-14. Här ger han Petrus första platsen och sig själv den sista. Paulus inledde med att skriva om splittringarna där "en höll sig till Paulus och en annan till Petrus", se 1 Kor 1:12-13. Här vänder han nu på ordningen och visar hur Petrus och Paulus står tillsammans som vittnen till den uppståndne Jesus.

Det finns även en litterär parallellism med två sektioner som båda börjar med en person. Petrus inleder den första, följt av de tolv och sedan fem hundra personer. Den andra sektionen börjar med Jakob, följt av apostlarna och sedan väntar man sig ett högt antal på samma sätt som i den första sektionen. I stället för fem hundra personer där de flesta fortfarande är vid livet, kommer Paulus namn, som ett för tidigt fött barn.]

9 Jag är den minste (ringaste) av apostlarna (sändebuden, ambassadörerna), ovärdig att kallas en apostel eftersom jag har förföljt (jagat, trakasserat) Guds församling (de utkallade).

¹⁰ Men genom Guds nåd (*oförtjänta favör, gåva, kraft och välsignelse*) är jag den jag är, och hans nåd mot mig visade sig inte ha varit förgäves (*fruktlös, utan verkan*). Jag har arbetat hårdare än de andra [*apostlarna*], dock inte jag själv, utan Guds nåd (*Guds verksamma kraft*) som varit med mig.

¹¹ Oavsett om det var jag eller de andra apostlarna [*oavsett vem som arbetade mest intensivt, och vem ni fick höra evangeliet ifrån*], så är det detta vi predikar [*att Jesus dog, blev begravnen och nu är uppstånden, se vers 3-4*], och detta ni har kommit till tro på.

Uppståndelsens lov - Jesus är uppstånden

¹² [I den här sista delen i Paulus brev finns en lovsång till uppståndelsen som en parallell till Korsets lov, se 1 Kor 1:17-2:2. Korset och uppståndelsen är två sidor på samma mynt. Huvudtemat i hyllningen till uppståndelsen ramar in stycket, se vers 12 och 20, och i kiasmens centrum, se vers 15.]

Om nu den Smorde (*Messias, Kristus*) predikas som **uppstånden** från de döda,

hur kommer det sig då att några av er säger att det inte finns någon uppståndelse (*uppstigande, nytt liv*) av de döda?

¹³ Om det inte finns någon uppståndelse av döda,

då har inte heller den Smorde uppstått.

¹⁴ Om den Smorde inte har uppstått,

då är vår förkunnelse (*predikan*) meningslös

och er tro meningslös.

¹⁵ Då skulle vi även bli avslöjade att vara Guds falska vittnen, eftersom vi har vittnat om att han **uppväckte** den Smorde (*Messias, Kristus*), som han i det fallet inte gjort om det är sant att de döda inte kan uppstå.

¹⁶ Om de döda inte uppstår, då har inte den Smorde uppstått.

¹⁷ Om inte den Smorde har uppstått då är er tro utan mening, och ni är kvar i era synder [*kontrollerade av den och under Guds dom*].

¹⁸ Då har också de som dött i den Smorde (*Messias, Kristus*) gått förlorade.

¹⁹ Om vi som lever i den Smorde (*Kristus*) bara har vårt hopp i detta [*jordiska*] liv, och det är allt, då är vi av alla människor de mest ömkansvärda (*sorgliga, miserabla, patetiska*).

²⁰ Men nu är den Smorde (*Messias, Kristus*) **uppstånden** från de döda [*till evigt liv*], och han blev den förste (*en försmak, förstlingen, förstlingsfrukten*) av de som har dött (*somnat in i döden*).

[Utan uppståndelsen är tron meningslös och vi är kvar i våra synder. Om det inte vore för uppståndelsen skulle Jesus varit som vilken rabbin som helst som försökte förnya Israel, men misslyckades. I så fall skulle Petrus, Jakob,

Andreas och Johannes återvänt till sina båtar och levt ett vanligt liv. Uppståndelsen visar att synd och död inte fick det sista ordet.]

Adam och Jesus

²¹ För eftersom det var genom en människa som döden kom [*in till världen*], så kom också uppståndelsen från de döda genom en människa.

²² Liksom alla dör genom Adam, på samma sätt ska alla genom den Smorde (*Messias, Kristus*) få liv (*göras levande*).

[Alla människor är släkt med Adam och har del i syndafallet. Alla kommer också att uppstå till evigt liv eller evig dom. När Paulus kvinnosyn diskuteras kan det vara värt att notera att Paulus skyller syndafallet på Adam, tvärt emot den vedertagna judiska traditionen att skylla på Eva. Några av de utombibliska skrifter som påverkade judendomen på Paulus tid var Ben Syraks skrifter från 190-talet f.Kr. där det står "Från en kvinna leder synden sitt ursprung, och för hennes skull måste vi alla dö", se Syr 25:24.]

²³ Men i tur och ordning [*Korint var en koloni som ursprungligen var bebodd av pensionerade romerska soldater; Paulus använder sig av den militära termen för rang*]:

den Smorde (*Messias, Kristus*) är den förste (*förstlingsfrukten*). [*Jesus var den förste som uppstod för att aldrig mer dö igen och fick en ny*

kropp. Han har den högsta rangen. Detta skedde år 30 e.Kr. på Bikkurim, se Mark 16:1.]

Sedan när han kommer *[tillbaka]*,

de som tillhör den Smorde (*Messias, Kristus*).
[Alla kristna genom tiderna som dött, får liv och uppstår och får nya kroppar när Jesus kommer tillbaka.]

24 Därefter kommer slutet. *[Den sista uppståndelsen är då alla människor uppstår och kommer att ställas inför den vita tronen och var och en får höra sin dom, se Matt 25:46.]*

Då överlämnar han kungariket till Gud, sin Fader,

efter att ha avsatt allt annat styre (*ärkehärskare, ledare från urgamla tider; militär term för general, den högsta ledaren*)

[demoner av hög rang antagligen],

och varje auktoritet (*militär term för delegerad auktoritet*)

och makt (*kraft*).

25 För han *[Jesus]* måste vara Kung och regera *[i tusenårsriket]*

tills han lagt alla sina fiender under sina fötter.

26 Den sista fienden att utplåna (*eliminera, avvärja*)

är döden,

27 för *[det står i Ps 8:7:]*

”Han *[Fadern]* har lagt allt under hans *[Jesu]* fötter.”

När det står att "allt" har blivit lagt under honom,

är naturligtvis den som har lagt allt under den Smorde (*Messias, Kristus*) undantagen.

²⁸ När allt har lagts under honom,
ska Sonen själv underordna sig den [*Fadern*]
som har lagt allt under honom,
för att Gud ska bli allt i alla.

Uppståndelsen

²⁹ [*Paulus ger nu tre argument för att de döda kommer att uppstå:*]

Vad ska annars de som döper sig för de döda göra?

Om de döda inte alls uppstår,
varför döper de då sig för dem?

[Denna vers är omdebatterad och det finns många tolkningar. En av avarterna är att man kan döpa sig "ställföreträdande" för redan döda personer, vilket i dag praktiseras av mormoner. Det finns dock ingen annan vers som styrker att man kan döpa sig för någon annan, snarare tvärtom, alla andra verser i Bibeln visar att dopet handlar om ett eget beslut att följa Jesus - man kommer till tro och låter sig döpas. Den mest naturliga tolkningen är att versen syftar på anhöriga till avlidna troende som kommer till tro. Ett exempel kan vara en döende mor som säger till sin son som ännu inte är en kristen: "vi kommer att ses igen." När sonen senare kommer till tro

och låter sig döpas finns det hopp om att han ska få se sin älskade mor igen. Oavsett vad som syftas på här, nämns detta i förbigående av Paulus i hans argumentation för de dödas verkliga uppståndelse.]

³⁰ [*Argument 2:*]

Varför utsätter vi oss för faror varje stund?

³¹ Syskon (*bröder och systrar*),

så sant som ni är min stolthet i den Smorde (*Messias, Kristus*) Jesus vår Herre

- jag dör varje dag.

[*Styckets centrum.*]

³² Om jag trott som folk i allmänhet när jag kämpade mot vilddjuren i Efesos, vad hade det tjänat till?

[Det är troligt att Paulus liknar inflytelsrika onda människor i Efesos med vilddjur. Herakleitos, en grekisk filosof från Efesos, hade kallat sina landsmän "vilddjur" fyra hundra år tidigare. Epimenides kallade även kreterna samma sak, se Tit 1:12. Paulus befinner sig i Efesos och där är hans liv i fara, se 2 Kor 1:8. Även om tumultet som silversmeden Dimitris startar inte ännu har skett, se Apg 19:29-30, eftersom Paulus tvingas lämna staden direkt efteråt, så börjar han få "många motståndare", se 1 Kor 16:9.]

Om de döda inte uppstår,

låt oss äta och dricka, för i morgon dör vi.

[Utan uppståndelse kan man lika gärna ge upp, se Jes 22:13; Pred 8:15. Jesus använder liknande resonemang i liknelsen om den rike dåren, se Luk 12:19.]

³³ Bli inte förledd:

”Dåligt sällskap fördärvar god moral.”
[Kan vara ett citat från den grekiske författaren Menander som levde på 300-talet f.Kr. Det kan också ha varit ett populärt samtida ordspråk.]

³⁴ Vakna upp från er berusning (*besinna er*)! Lev rättfärdigt och sluta synda! Några av er är helt okunniga om Gud. Det säger jag till er skam.

Adam och Jesus

³⁵ *[Några bland de troende i Korint trodde inte på att de döda skulle uppstå, se 1 Kor 15:2.]*

Men nu undrar någon:

Hur uppstår de döda?
Vilken sorts kropp har de när de kommer?

³⁶ Du dåre (*du som helt saknar förstånd och inte resonerar logiskt*)!

[Paulus kallar det dåraktigt att inte tro på något bara för att man inte förstår exakt hur det fungerar, och tar några exempel från vardagen. Lika självklart som att ett frö som planteras dör och växer upp till något nytt, lika självklart är

det att en kropp som begravts kan få en ny kropp vid uppståndelsen.]

Några exempel

Det du sår får inte liv [*skjuter inte upp ur marken och börjar växa*]

om det inte först dör.

³⁷ Det frö du sår har inte den kropp [*sammansättning och yttre utseende*] som den senare kommer att få,

det är bara ett naket korn – ett sädeskorn eller något annat frö.

³⁸ Gud ger det precis den kropp han har planerat, och varje frö får sin egen kropp.

³⁹ Allt kött är inte av samma slag,
människorna har sina,
boskapen sina,
fåglarna sina
och fiskarna sina.

[Kropparna ser olika ut, människorna har hud, boskapen päls, fåglar fjädrar och fiskar fjäll.]

⁴⁰ Det finns också himmelska kroppar [*solen, månen och stjärnorna*]

och jordiska kroppar [*människor, djur och växter*].

De himmelska kropparna har sin glans (*ära, skönhet, härlighet*)

och de jordiska har en annan sorts glans.

⁴¹ Solen har sin glans,
månen har en annan glans,
och stjärnorna ännu en glans,

ja, varje stjärna har sin egen glans (*de överträffar varandra i skönhet, härlighet*).

Det är inte konstigare med uppståndelsen

⁴² Så är det också med de dödas uppståndelse. Det som blir sått förgängligt [*den förgängliga kroppen som begravs blir "sådd" i jorden*] uppstår oförgängligt (*odödlig, fri från förgängelsen*).

⁴³ Det som blir sått föraktat, uppstår i härlighet.

Det som blir sått svagt, uppstår fullt av kraft.

⁴⁴ Det som blir sått som en kropp med fysiskt liv, uppstår som en kropp med ande. Om det finns en kropp med fysiskt liv, då finns det också en med ande.

⁴⁵ Det står skrivet [*1 Mos 2:7*]:
"Den första människan, Adam, blev en varelse med liv."
Den siste Adam blev en ande som ger liv.

⁴⁶ Men det andliga livet kom inte först, utan det fysiska, sedan kom det andliga.

⁴⁷ Den första människan kom från jorden och var jord, den andra människan kom från himlen.

⁴⁸ De som är av stoft, är lika honom som först var gjord av stoft [*de har ett jordiskt sinne*].

De som är från himlen, är lika honom [*Jesus*] som är från himlen [*har ett himmelskt tänkesätt*].

⁴⁹ På samma sätt som vi har burit den jordiska människans avbild,

ska vi också bära den himmelska människans avbild [*bära Jesu avbild, han som kom från himlen*].

⁵⁰ Men det säger jag, syskon (*bröder och systrar i tron*):

kött och blod kan inte ärva Guds rike,

och det förgängliga kan inte ärva det oförgängliga.

[*I kapitel 13 finns den välkända kärlekens lov. Vård minst lika stor uppmärksamhet är korsets och uppståndelsens lov, se 1:17-2:2 och 15:51-58. Som de övriga lovprisningarna består den av tre delar. Dessa tre handlar alla om segern över döden.*]

Uppståndelsens lov (15:51-58)

Vi ska förvandlas

⁵¹ [*På samma sätt som korsets lov beskriver hur korset är en Guds vishet och ett mysterium, har även uppståndelsen sina hemligheter, se 2:1. Ordet som används är grekiska "mysterion" som beskriver något som varit dolt men som nu är uppenbart. Paulus mål är att visa och förklara dessa hemligheter, se 1 Kor 4:1. Den första delen ramas in av ordet "förvandlas", och förvandlingen kommer att ske snabbt.*]

Se, jag säger er en hemlighet (*ett mysterium*):

Vi ska inte alla insomna,
men vi ska alla förvandlas,
⁵² i ett nu,
på ett ögonblick,
vid den sista basunens ljud.
För basunen ska ljuda,

och de döda ska uppstå odödliga,
och vi ska förvandlas.

[Vilka är "vi" i vers 51 och "oss" i vers 57? Troligt är att Paulus inte bara ser sin generation utan alla troende genom historien.]

Döden är besegrad

⁵³ *[Det andra stycket, vers 53-54b, kretsar kring orden förgängliga/oförgänglighet och dödliga/odödlighet.]*

För detta förgängliga [*vår kropp som bryts ner*]
måste ikläda sig oförgänglighet [*gudomlig natur*],
och det dödliga
måste ikläda sig odödlighet (*frihet från död*).

⁵⁴ När det som är förgängligt
har iklätt sig det oförgängliga,
och detta som var dödligt
har iklätt sig odödlighet,

då ska det bli som det står skrivet:
"Döden är uppslukad i seger!" [*Jes 25:8*]

55 "Död, var är din seger?

Död, var är din udd (*din giftgadd*)?" [Hos 13:14]

56 Dödens udd (*dess gift*) är synden, och synden har sin kraft (*makt*) i lagen [eftersom det är lagen som fördömer synden].

57 Men tack till Gud, som ger oss seger genom vår Herre Jesus den Smorde (*Messias, Kristus*)! [Det sista stycket, vers 54c och 57, ramas in av ordet "seger"!]

AVSLUTNING (15:58-16:24)

Uppmaning

58 Stå därför fasta och orubbliga, mina älskade syskon (*bröder och systrar i tron*), arbeta alltid hängivet för Herren, fullt medvetna att i Herren (*förenade, tillsammans med honom*) är er möda inte förgäves.

16

Insamling till församlingen i Jerusalem

1 När det gäller insamlingen till de heliga ska ni göra så som jag har föreskrivit församlingarna i Galatien.

[Paulus hade nyligen besökt församlingarna i Galatien och Frygien på väg till Efesos, där han nu befann sig, se Apg 18:23; 19:1. Att komma ihåg troende som var fattiga var en viktig del av Paulus arbete, se Gal 2:10.]

² På första veckodagen [*som är söndag i den judiska veckan*] ska var och en av er hemma lägga undan och samla vad han lyckas få ihop, så att insamlingarna inte görs först vid min ankomst.

³ När jag kommer ska jag skicka dem ni finner lämpliga, försedda med brev, till Jerusalem för att överlämna er gåva.

⁴ Om det finns anledning för mig att resa, kommer de att resa tillsammans med mig.

[Här finns några viktiga principer i givandet. Alla är involverade, Paulus riktar sig inte bara till de rika utan till alla. Det finns en regelbundenhet, man samlar in varje vecka då man möts till gudstjänst. Det är inte bara en person som ska ansvara för pengarna. Paulus dikterar inte hur allt ska gå till, församlingen själv har frihet att utse lämpliga personer. I nästa brev skriver Paulus i kapitel åtta och nio om givandet, som ska ske av hjärtat, utan tvång och i glädje, se 2 Kor 9:7.]

Stöd till Paulus resor

⁵ Jag tänker komma till er när jag har rest genom Makedonien, för jag tar vägen över Makedonien.

⁶ Men hos er stannar jag en tid om det går, kanske hela vintern, så att ni får utrusta mig för fortsatt färd, vart det nu blir.

⁷ Jag vill inte besöka er nu på genomresa, för jag hoppas kunna stanna hos er en tid om Herren tillåter.

⁸ I Efesos stannar jag till pingst,

⁹ för en dörr står öppen för mig till ett stort och omfattande arbete, och motståndarna är många.

Insamling till Timoteus resa

¹⁰ När Timoteus kommer [*till er i Korint*], se då till att han kan vara hos er utan oro, för han arbetar med Herrens verk precis som jag.

¹¹ Därför får ingen se ner på honom. Hjälp honom i väg i frid så att han kan komma till mig. Jag och bröderna väntar på honom.

¹² När det gäller vår broder Apollos har jag ivrigt uppmanat honom att resa till er tillsammans med bröderna. Men han ville inte alls åka nu, utan reser när han får tillfälle.

¹³ Vaka, stå fasta i tron, var modiga och starka!

¹⁴ Låt allt hos er ske i kärlek (*som är osjälvisk och utgivande*).

Rekommendation

¹⁵ Mina syskon: Ni vet ju att Stefanus familj är förstlingsfrukt i [*provinsen*] Achaia [*nuvarande södra Grekland där staden Korint låg*] och att de har ställt sig till de heligas tjänst.

¹⁶ Rätta er därför efter sådana människor och alla andra som arbetar tillsammans och kämpar (*arbetar hårt*) med dem.

[Stefanus familj, som Paulus också omnämner i början av brevet, se 1:16, var bland de första som kom till tro i Korint. Paulus var den som hade döpt dem. Stefanus tillhörde troligen de mer välbärgade i församlingen med eget hushåll, slavar och tjänstefolk. Han lyfts fram som ett exempel på en som i stället för att utnyttja

sin sociala ställning för egna syften, använt sin position för att hjälpa andra.]

¹⁷ Jag är glad att Stefanus, Fortunatus och Achaikus [*två män med slavnamn, troligen från Stefanus hushåll*] har kommit, eftersom de har fyllt tomrummet efter er,

¹⁸ och upplivat både min och er ande. Sådana som dem ska ni uppskatta.

Hälsningar

¹⁹ Församlingarna i Asien [*bland annat från städerna Smyrna, Pergamon, Thyatira, Sardes, Filadelfia, Hierapolis, Laodikeia, Kolossai och Miletos*] hälsar till er.

Aquila och [*hans fru*] Prisca och församlingen i deras hus [*här i Efesos*] hälsar hjärtligt till er i Herren. [*Ett gift par som arbetade tillsammans med Paulus som tältmakare. De hade flytt från Rom till Korint i samband med Claudius utvisning av judar. Därifrån hade de följt med Paulus till Efesos. I Apostlagärningarna kallas hon Priscilla, medan Paulus alltid använder hennes formella namn Prisca.*]

²⁰ Alla syskonen (*bröderna och systrarna i tron*) [*alla kristna här i Efesos*] hälsar till er.

Hälsa varandra med en helig kyss. [*Ett uttryck för kärlek, förlåtelse och enhet, grekiska "philema". Kindkyssen var och är en vanlig hälsningsform i Medelhavsområdet.*]

21 Denna hälsning skriver jag, Paulus, med egen hand.

[Det var vanligt att brev dikterades. En skrivare med bra handstil skrev ned det som sades eller renskrev från ett utkast. Paulus tar som vanligt över pennan för att avsluta brevet, se Gal 6:11; 2 Tess 3:17.]

22 Om någon inte värdesätter (älskar, grekiska "phileo") Herren ska han vara under förbannelse.

[Paulus vill vara helt tydlig med att det är viljan att vara vän med Jesus som är det viktiga. Petrus misslyckades att stå upp för Jesus men blev upprättad, David föll i grov synd men reste sig på nytt. Paulus vill understryka allvaret i sitt budskap och ställa läsarna inför ett medvetet val.]

Maranatha!

[Flera hebreiska/arameiska ord och begrepp verkar ha använts av den grekisktalande kyrkan. De vanligaste är: amen, abba, mammon, hosianna och maranatha. Ordet "maranatha" är ett sammansatt ord som kan delas upp i orden "maran-atha" eller "marana-tha". I första fallet blir betydelsen "Vår Herre har kommit". I andra fallet blir betydelsen "Vår Herre kommer" och används som en bön, "Vår Herre, kom". På senare tid är det den sista betydelsen som har dominerat. Den enda gången ordet används i samtida litteratur är Didache 10:6 där "maran-atha" återfinns i

samband med Herrens måltid och översätts "Vår Herre har kommit".]

²³ Herren Jesu nåd (*favör, kraft*) vare med er.

²⁴ Min kärlek (*som är osjälvisk och utgivande*) är med er alla i den Smorde (*Messias, Kristus*) Jesus.

[Brevet inramas av Guds nåd, se 1:4. Paulus är tydlig med sin "agape"-kärlek till församlingen i Korint.]

**Svenska Kärnbibeln - en expanderad
översättning**
**Swedish: Svenska Kärnbibeln - en expanderad
översättning (New Testament)**

copyright © 2017-2020 Svenska Kärnbibeln

Language: Swedish

Contributor: Svenska Kärnbibeln

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-02-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

c5cfac14-0500-50d4-bd1a-4691a8b8b3b6